

ΓΜ 9288
1 ζευγ.
ΑΕΚ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΓΜ 9288

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΚΑΤΑ

ΤΗΝ ΑΠΛΟΥΣΤΕΡΑΝ ΕΚΦΡΑΣΙΝ
ΑΥΤΟΥ

ΥΠΟ

ΑΛΛΑΝΟΥ ΚΑΡΔΟΚΟΥ.

(ALLAN KARDEK)

~~ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ~~
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
Α.Ι.Σ.Φ.Σ. 0014

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΡΜΗΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΕΡΖΑΚΗ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ 4862.
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΚΑΤΑ

ΤΗΝ ΑΠΛΟΥΣΤΕΡΑΝ ΕΚΦΡΑΣΙΝ
ΑΥΤΟΥ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΥ.

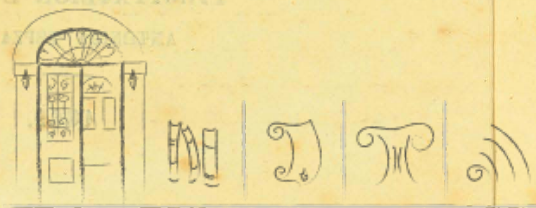
Κατά τὸ 1850 ἐφελκύθη ἡ προσοχὴ εἰς τὰ ἠνωμένα Κρά-
τη τῆς Ἀμερικῆς, ὑπὸ διαφόρων παραδόξων φαινομένων, συνι-
σταμένων ἐκ θορύβων, κτυπημάτων, καὶ κινήσεων ἀντικει-
μένων, ἄνευ γνωστῆς αἰτίας.

Τὰ φαινόμενα ταῦτα συχνάκις συνέβαινον αὐτομάτως μὲ
σπανίαν ἔντασιν καὶ ἐμμονήν, ἀλλὰ παρετηρήθη ὅτι συνέβαι-
νον μᾶλλον, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν ἀτόμων τινῶν, ἅτινα διάμεσοι
ὠνομάσθησαν, καὶ ἅτινα ἠδύναντο τρόπον τινὰ νὰ προκαλέσω-
σιν αὐτὰ κατὰ θέλησιν, ὃ καὶ συνέτεινε εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῶν
πειραμάτων. Μετεχειρίσθησαν ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰς τραπέζας,
ὄχι διότι τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἦτο πλέον ἀρμόδιον ἢ δι' ἄλ-
λο τι, ἀλλὰ μόνον διότι εἶναι εὐκίνητον, πλέον ἀνετὸν, καὶ διό-
τι τις κάθηται εὐκολώτερον καὶ φυσικώτερον περίξ τραπέζης,
ἢ ἄλλου τινὸς σκεύους. Οὕτω ἐπέτυχέ τις τὴν κυκλικὴν κίνη-
σιν τῆς τραπέζης, μετὰ ταῦτα κινήματα πρὸς οἰανδήποτε διεύ-
θυνσιν, σπαρμούς, ἀγανατροπὰς (ἀναποδογυρίσματα), ἐξυψώ-
σεις, κτύπους βιαίους, κτλ. Εἶναι τὸ ἐξ ἀρχῆς κληθὲν φαι-
νόμενον αὐτῶν τραπεζῶν καὶ τραπεζῶν ἢ ὄρχησις τραπεζῶν.

ΙΑΚΟΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

(HΛAN KAPDE)

ΙΑΚΟΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

χρι τούδε τὸ φαινόμενον ἠδύνατο νὰ ἐξηγηθῆ κατὰ πάντα διὰ τινος ἠλεκτρικοῦ ἢ μαγνητικοῦ βεύματος, ἢ διὰ τῆς ἐνεργείας ἀγνώστου βευστοῦ, καὶ μάλιστα τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ πρώτη γνώμη, ἥτις ἐμορφώθη. Ἀλλὰ δὲν παρήλθε πολὺς χρόνος, καὶ ἀνεγνωρίσθη εἰς τὰ φαινόμενα ταῦτα ἀποτέλεσμα λογικόν, αὐτὸ τὸ κίνημα ὑπῆκουε εἰς τὴν θέλησιν, ἡ τράπεζα διηθύνετο δεξιόθεν ἢ ἀριστερόθεν πρὸς διωρισμένον πρόσωπον, ἐσηκώνετο ὑπακούουσα ἐφ' ἐνὸς ἢ τοῦ ἐτέρου ποδός, ἐκτύπα τὸν ζητηθέντα ἀριθμὸν κτυπημάτων, καὶ ἐκρότει συμφῶνως μὲ τὸν ἦχον τῆς μουσικῆς, κτλ. Ἐκ τότε ἀπεδείχθη ὅτι ἡ αἰτία δὲν ἦτο ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε φυσικῆ, καὶ κατὰ τὸ ἀξίωμα ὅτι ἐὰν πᾶν ἀποτέλεσμα ἔχει αἰτίαν τινὰ, πᾶν λογικὸν ἀποτέλεσμα θέλει ἔχει λογικὴν τινὰ αἰτίαν, συμπεραίνεται λοιπὸν ὅτι ἡ τοῦ φαινομένου τούτου αἰτία ἔπρεπε νὰ ἦναι λογικότης τις.

Τίς ἡ φύσις ταύτης τῆς λογικότητος; Ἴδου τὸ ζήτημα.

Ἡ πρώτη ἰδέα ὑπῆρξεν ὅτι ἠδύνατο νὰ ἦναι ἀντανάκλασις τῶν διανοητικῶν δυνάμεων τοῦ διαμέσου ἢ τῶν παρευρισκομένων. Ἀλλ' ἡ πείρα ἀπέδειξε πάραυτα τὸ ἀνύπαρκτον ταύτης τῆς ἰδέας, διότι ἔλαβέ τις ἀπαντήσεις ὅλως διόλου, ἐκτὸς τοῦ νοός καὶ τῶν γνώσεων τῶν ἐκεῖ παρευρισκομένων ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα εἰς σαφῆ ἀντίφασιν μὲ τὰς ἰδέας, τὴν θέλησιν, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν, αἵτινες δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνήκωσιν εἰμὴ εἰς τι ἀόρατον ὄν. Τὸ μέσον τοῦ νὰ βεβαιωθῆ τις ἦτο λίαν εὐκολον· συνίστατο νὰ συνομιλήσῃ μετ' αὐτοῦ τοῦ ὄντος, ὅπερ καὶ ἔγινε δι' ἀριθμοῦ κτυπημάτων συμφωνηθέντων, δηλούντων τὸ ναὶ ἢ τὸ ὄχι, ἢ δεικνυόντων τὰ τοῦ ἀλφαβήτου γράμματα, καὶ οὕτω ἔλαβέ τις ἀπαντήσεις εἰς τὰς διαφόρους διευθυνομένας ἐρωτήσεις. Τοῦτο εἶναι τὸ ἐπικληθὲν φαινόμενον *διαλεγόμεναι τράπεζαι*.

Πάντα τὰ τοιοῦτοτρόπως συγκατανοήσαντα ὄντα ἐρωτηθέντα περὶ τῆς ἑαυτῶν φύσεως, ἐδήλωσαν ὅτι εἶναι *Πνεύματα*, καὶ ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἀόρατον κόσμον. Τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, συμβάντα εἰς πλείους τοποθεσίας διὰ τῆς ἐπεμβά-

σεως διαφόρων προσώπων καὶ παρητηρηθέντα ὑπὸ σπουδαϊοτάτων καὶ λίαν πεφωτισμένων ἀνδρῶν, ἀπέδειξαν ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἦναι τις παίγνιον πλάνης.

Ἐκ τῆς Ἀμερικῆς τοῦτο τὸ φαινόμενον μετέβη εἰς Γαλλίαν καὶ εἰς τὰ λοιπὰ τῆς Εὐρώπης μέρη, ὅπου ἐπὶ τινὰ χρόνον αἱ *στρεφόμεναι καὶ διαλεγόμεναι τράπεζαι* ἦσαν τοῦ συρμοῦ καὶ ὑπῆρξαν ἡ διασκεδάσις τῶν συναναστροφῶν· μετὰ ταῦτα δὲ δὲν ἠρέσθησαν εἰς τοῦτο, παρήτησαν τὰς τράπεζας, ἵνα διασκεδάσωσιν ἄλλως πως. Ὅμως τὸ φαινόμενον δὲν ἠργοπόρησε νὰ παρυσιασθῆ κατ' ἄλλην μορφήν, ἥτις τὸ ἔκαμε νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς τάξεως τῆς ἀπλῆς περιεργείας. Οἱ ὄροι τῆς συνόψεως ταύτης δὲν μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ τὸ ἀκολουθήσωμεν κατὰ πάσας τὰς φάσεις του, καὶ μεταβαίνομεν ἄνευ ἄλλης χρονοτριβῆς εἰς πᾶν ὅ,τι δεικνύεται πλέον χαρακτηριστικόν, ὅπερ μᾶλλον ἐνησχόλησε τοὺς πεφωτισμένους ἀνδρας.

Ἄς εἴπωμεν προηγουμένως ὅτι ἡ πραγματικότης τοῦ φαινομένου ἀπήντησεν εὐαρίθμους ἀμφισβητήτας, τινὲς μὲν οὐδόλως ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἀφιλοκέρδειαν καὶ τὴν ἐντιμότητα τῶν πειρομένων δὲν εἶδον εἰμὴ ἀγυρτεῖαν ἢ ἀξιεπάριν ὑπεκλοπὴν.

Οἱ οὐδὲν ἄλλο εἰμὴ τὴν ὑλὴν παρδεχόμενοι, οἱ μὴ πιστεύοντες ἢ εἰς τὸν ὄρατὸν κόσμον, οἱ νομίζοντες ὅτι τὸ πᾶν φθίρεται μὲ τὸ σῶμα, οἱ ὕλισται ἐν ἐνὶ λόγῳ, οἱ ἐπονομαζόμενοι ἰσχυρὰ πνεύματα (*esprits forts*) ἀπέβριψαν τὴν ὑπαρξίν τῶν ἀοράτων πνευμάτων, ὡς παράλογον μῦθον. ἀπεκάλεσαν μωροὺς τοὺς ἐμβριθῶς παρτηροῦντας τὸ πρᾶγμα καὶ κατέβλιψαν αὐτοὺς διὰ σαρκασμῶν καὶ σκωμμάτων.

Ἄλλοι μὴ δυνάμενοι νὰ ἀρνηθῶσι τὰ γεγονότα καὶ ὄντες ὑπὸ τὴν ἐπιβροχὴν τῆς εὐσεβείας, ἀπέδωκαν τὰ φαινόμενα ταῦτα εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐπιβροχὴν τοῦ διαβόλου, καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου προσεπάθησαν νὰ φοβίσωσι τοὺς ἀτόλμους, ἀλλὰ τὴν σήμερον ὁ τοῦ διαβόλου φόβος πολὺ τῆς τερατείας του παραδόξως ἔχασε, τοσοῦτοι λόγοι ἐγένοντο, διὰ τοιούτων

ΙΑΚΩΒΟΣ ΚΑΤΕΛΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

την ιδέαν, και πολλοι μάλιστα ειπον οτι επρεπέ τις να ωφεληθῆ ἐκ τῆς περιστάσεως ἵνα ἴδῃ τι τὸ οὐσιώδες.

Συνέβη ὥστε, πλὴν ὀλίγων πεφοβισμένων γυναικῶν, ἡ εἰδήσεις τῆς ἀρίξεως τοῦ ἀληθοῦς διαδόλου εἶχε ἐλυσιτικόν τι πρὸς τοὺς ἰδόντας αὐτὸν εἰς ζωγραφίας ἢ εἰς τὸ θέατρον, και πρὸς πολλοὺς ὑπῆρξεν ἰσχυρὸν ἐρεθιστικόν· ὥστε ὅσοι ἠθέλησαν διὰ τοῦ μέσου τούτου να θέτωσι πραγματῶν εἰς τὰς νέας ιδέας ἐπραξαν κατὰ τοῦ σκοποῦ των και ἐγινον ἄκοντες ὄργανα διαδοτικὰ τοσοῦτον ἰσχυρώτερον, ὅσον ἰσχυρώτερον ἐκράυγαζον. Οἱ ἕτεροι ἐπικριταὶ δὲν ἔλαβον αἰσιωτέραν ἐκβασιν, διότι εἰς ἀποδοδειγμένα γεγονότα, εἰς κατχορητικὰς σκέψεις δὲν ἠδινῆθησαν ν' ἀντιτάξωσιν εἰμῆ ἀπλάς ἀρνήσεις. Ἀναγνώσατε τὰ ὑπ' αὐτῶν ἐκδοθέντα, πανταχοῦ θέλετε ἀπαντήσει τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀμαθείας και τῆς μὴ ἐμβριθοῦς παρατηρήσεως τῶν γεγονότων, και οὐδαμοῦ ἀπόδειξιν τινα ἀκαταμάχητον τοῦ ἀδυνάτου αὐτῶν τῶν γεγονότων· πᾶσαι αἱ σκέψεις αὐτῶν ἀνακεφαλαιοῦνται ὡς ἔπεται.

«Δὲν πιστεύω, λοιπὸν τοῦτο δὲν ὑπάρχει, οἱ δὲ πιστεύοντες » εἶναι μωροί· ἡμεῖς μόνον ἔχομεν τὸ προνόμιον τοῦ λογικοῦ » και τοῦ εὖ φρονεῖν». Ὁ ἀριθμὸς τῶν γενομένων ὀπαδῶν ἔνεκεν τῆς σπουδαίας ἢ ἀστείας κριτικῆς εἶναι οὐτιδανός, διότι πανταχοῦ εὐρίσκονται προσωπικὰ γινώματι παντάπασι κενὰ ἑναντίων ἀποδείξεων. Ἀλλ' ἄς ἀκολουθήσωμεν τὴν ἐκθεσίν μας.

Ἡ διὰ κτύπων συγκοινωνία ἦτο βραδεῖα και ἀτελής· ἔγινε φανερόν οτι προσάπτοντες μολυβδοκόνδυλόν τι εἰς εὐκίνητον ἀντικείμενον ὡς π. χ. κἀνιστρον, σανίδιον ἢ ἄλλο τι ἐφ' οὗ ἐτίθεντο οἱ δάκτυλοι, τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἐκινεῖτο και ἐσημειῶνε γράμματα. Μετὰ τινα καιρὸν ἐγνωρίσθη οτι τὰ ἀντικείμενα ταῦτα δὲν ἦσαν εἰμῆ παρεπόμενα, τῶν ὁποίων ἠδύνατό τις να μὴ κάμῃ χρῆσιν, και ἡ πείρα ἀπέδειξεν οτι τὸ πνεῦμα ἐνεργοῦν εἰς ἀδρανῆ ὄλην, ἵνα διευθύνῃ αὐτὴν κατὰ θέλησιν ἠδύνατο ὁμοίως να ἐνεργῆσῃ ἐπὶ τοῦ βραχίονος ἢ τῆς χειρὸς, ἵνα ὀδηγήσῃ τὸ μολυβδοκόνδυλον. Τότε ὑπῆρξαν οἱ γράφοντες διάμεσοι, ἡγουν πρόσωπα γράφοντα ἀκουσίως πως ὑπὸ τὴν ὠ-

θησιν τῶν πνευμάτων ὧν οὔτοι ἦσαν τὰ ὄργανα και οἱ διερμηνεῖς.

Ἐκτοτε αἱ ἀνταποκρίσεις δὲν ἔλαβον πλέον ὄρια, και ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν ιδεῶν ἠδύνατο να γίνῃ μετὰ τοσαύτης ταχύτητος και ἀναπτύξεως, ὡς μεταξὺ ζώωντων. Ἦτο εὐρὸν πεδῖον ἠνεωγμένου πρὸς τὴν ἐξιχνίασιν ἢ ἀνακάλυψιν νέου κόσμου, τοῦ κόσμου τῶν ἀοράτων, ὡς τὸ μικροσκοπεῖον ἔκαμε τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ κόσμου τῶν μικροτάτων.

Τί ταῦτα τὰ πνεύματα; Τί ποιοῦσιν εἰς τὸ πᾶν; Διὰ ποῖον σκοπὸν συνναστρέφονται πρὸς τοὺς ἀνθρώπους; Αὗται εἶναι αἱ πρῶται ἀπορίαι, ἃς πρέπει τις να λύσῃ. Ἐγινε γνωστὸν πάραυτα δι' αὐτῶν οτι δὲν εἶναι ὄντα ἰδιαίτερα ἐν τῇ φύσει, ἀλλ' αὐταὶ αἱ ψυχαὶ τῶν ζησάντων ἐπὶ τῆς γῆς ἢ εἰς ἄλλους κόσμους, οτι αἱ ψυχαὶ αὗται ἀφοῦ ἀπεγυμνώθησαν τοῦ σωματικοῦ εἰλύματος περιφέρονται και διέρχονται τὸ πᾶν. Δὲν ἦτο πλέον συγκεχωρημένον ν' ἀμφιβάλλῃ τις ὅταν ἐγνώρισε μεταξὺ τούτων τοὺς συγγενεῖς και τοὺς φίλους μὲ τοὺς ὁποίους ἠδύνατο να συναστραφῆ, ὅταν οὔτοι ἔδωκαν τὴν ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεώς των ἔδειξαν οτι ἐν αὐταῖς τὸ μόνον σῶμα ἀπωλέσθη και οτι ἡ ψυχὴ των ἢ τὸ πνεῦμα των πάντοτε ζῆ, οτι εἶναι ἐκεῖ πλησίον μας περιποιοῦντες παντοῖω τρόπῳ οὐ· ἠγάπησαν, και τῶν ὁποίων ἢ μνήμη εἶναι γλυκεῖα ἠδονή.

Γενικῶς γίνεται περὶ τῶν πνευμάτων ιδέα παντάπασι ψευδῆς, δὲν εἶναι, ὡς οἱ πλείστοι νομίζουσι, ὄντα ἀφηρημένα και ἀόριστα, ἢ πράγματι ὡς λάμψις ἢ σπινθῆρ, εἶναι ἐξεναντίας λίαν πραγματικὰ ὄντα ἔχοντα τὴν ἀτομικότητα αὐτῶν και ὀρισμένην μορφήν, δύνανται να περιγραφῶσιν ὡς ἔγγιστα διὰ τῆς ἀκολούθου ἐξηγήσεως.

Ὁ ἄνθρωπος σύγκεῖται ἐκ τριῶν οὐσιωδῶν πραγμάτων.

Α'. Ἐκ τῆς ψυχῆς ἢ πνεύματος, ἡτις εἶναι ἡ νοητικὴ ἀρχὴ εἰς ἣν ὑπάρχουσιν αἱ ιδέαι, ἢ θέλησις, και αἱ ἠθικαὶ αἰσθησεις.

Β'. Τὸ σῶμα εἴλωμα ὕλικόν βραρὺ και χονδροειδές, δι' οὗ τὸ πνεῦμα συγκοινωνεῖ μετὸν ἐξωτερικὸν κόσμον.

Γ'. Τὸ *περίπνευμα* εἶλυμα ῥευστόν, ἐλαφρὺ, χρησιμεῖον ὡς σύνδεσμος μεταξὺ τοῦ Πνεύματος καὶ τοῦ σώματος.

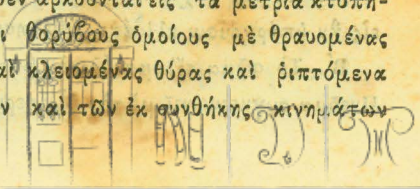
Ὅταν τὸ ἐξωτερικὸν εἶλυμα εἶναι τετριμμένον καὶ δὲν δύναται πλέον νὰ τεθῆ εἰς χρῆσιν, πίπτει καὶ τὸ Πνεῦμα ἐκδέσται αὐτόως ὁ καρπός, τὸ κέλυφον, τὸ δένδρον, τὸν φλοιὸν του, ἐν ἐνὶ λόγῳ ὡς ἀφίνει τις πεπαλαιωμένον ῥάκος ἀμεταχειρίστον, ὅπερ καὶ θάνατος καλεῖται. Ὁ θάνατος δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ ἢ καταστροφή τοῦ χονδροειδοῦς εἰλύματος τοῦ Πνεύματος, τὸ σῶμα μόνον ἀποθνήσκει, τὸ δὲ Πνεῦμα εἶναι ἀθάνατον. Κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ζωῆς τὸ πνεῦμα συνθλίβεται, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὸν δεσμὸν τῆς ὕλης πρὸς ἣν εἶναι ἠνωμένον καὶ ἥτις συχνάκις παραλύει τὴν *εὐμαρία* αὐτοῦ· ὁ θάνατος τοῦ σώματος ἐλευθερώνει αὐτὸ ἐκ τῶν *ὀμμάτων* του, λύεται καὶ ἀναλαμβάνει τὴν ἐλευθερίαν του, ὡς ἡ ψυχὴ ἐξερχομένη ἐκ τῆς χρυσαλλίδος, δμως παραιτεῖ τὸ μόνον ὕλικόν σῶμα, διαφυλάττει δὲ τὸ *περίπνευμα* ὅπερ δι' αὐτὸ ἀπαρτίζει αἰθέριον σῶμα, ἀτμῶδες, ἀβαρὲς δι' ἡμᾶς καὶ ἀνθρωπίνης μορφῆς, ἥτις φαίνεται ἢ μορφὴ τύπος. Εἰς τὴν συνήθη κατάστασίν του τὸ *περίπνευμα* εἶναι ἀόρατον, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα δύναται νὰ *ὑπαγάγῃ* αὐτὸ εἰς τινὰς τροποποιήσεις, αἵτινες στιγμιαίως τὸ κάμνουσι αἰσθητὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς τὴν ἀφῆν, τοῦτο δὲ συμβαίνει διὰ τῆς συστάσεως τοῦ ἀτμοῦ, οὕτω δύναται νὰ φανερωθῶσι πρὸς ἡμᾶς εἰς τὰς ἐμφανίσεις. Διὰ μέσου τοῦ *περίπνευματος* τὸ Πνεῦμα ἐνεργεῖ ἐπὶ τῆς ἀδρανοῦς ὕλης καὶ κάμνει τὰ διάφορα φαινόμενα, οἷον τοὺς κρότους, τὰ κινήματα, τὴν γραφὴν κτλ.

Οἱ κτύποι καὶ τὰ κινήματα εἶναι διὰ τὰ Πνεύματα μέσα ἀποδείξεως τῆς παρουσίας των καὶ ἀνάκλησις πρὸς αὐτὰ τῆς προσοχῆς τῶν παρευρισκομένων, τὸ αὐτὸ παντάπασιν ὡς ἐὰν ἀνθρωπός τις κτυπᾷ, ἵνα ἀναγγεῖλῃ ὅτι εἶναι τις. Ἰπάρχουσι καὶ τινὰ Πνεύματα, ἅτινα δὲν ἀρκοῦνται εἰς τὰ μέτρια κτυπήματα, ἀλλ' ἅτινα κάμνουσι *θορύβους* ὁμοίους μὲ θραυομένας *παροψίδας*, ἀνοιγομένας καὶ κλειομένας θύρας καὶ ῥιπτόμενα σκεύη. Διὰ τῶν κτυπημάτων καὶ τῶν ἐκ συνήθους κινήματων

ἠδυνήθησαν νὰ ἐκφράσωσι τὴν ιδέαν των, ἀλλ' ἡ γραφὴ τοῖς δίδει τὸ ἐντελέστερον, ταχύτερον, καὶ πρόσφορον μέσον, ὅπερ καὶ ἐκλέγουσι. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν διὰ τὴν ὁποῖαν δύναται νὰ κατασκευάσωσι τοὺς χαρακτῆρας, δύναται ὁμοίως νὰ δηγήσωσι τὴν χεῖρα, ἵνα σημειώσῃ ἰχνογραφίας, νὰ γράψῃ μουσικήν, καὶ νὰ παίξῃ τεμάχιόν τι εἰς μουσικὸν ὄργανον, ἐνὶ λόγῳ, ἕνεκεν τῆς ἐλλείψεως τοῦ σώματος ὅπερ πλέον δὲν ἔχουσι, μεταχειρίζονται τὸ τοῦ διαμέσου, ἵνα φανερωθῶσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους δι' αἰσθητοῦ τρόπου.

Τὰ Πνεύματα δύναται προσέτι νὰ φανερωθῶσι διὰ παντοίων τρόπων μεταξὺ τῶν ἄλλων διὰ τῆς δράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς. Ἀνθρωποὶ τινες ἀκουστικοὶ διάμεσοι καλούμενοι, ἔχουσι τὴν εὐκολίαν νὰ τὰ ἀκούωσι καὶ οὕτω δύναται νὰ συνομιλήσωσι μὲ αὐτὰ, ἄλλοι δὲ τὰ βλέπουσι καὶ εἶναι οἱ βλέποντες διάμεσοι. Τὰ πνεύματα, ἅτινα γίνονται ὁρατὰ γενικῶς παρουσιάζονται ὑπὸ τὴν ἀνάλογον μορφήν ἣν εἶχον ἐν καιρῷ τῆς ζωῆς, ἀλλὰ ἀτμώδη· ἄλλοτε ἢ μορφή αὕτη ἔχει πάντα τὰ φαινόμενα ὄντος ζῶντος, ἕως οὗ δύναται νὰ πλανέσῃ ὅλως διόλου, ὥστε ἐνίοτε ἐνομιίσθησαν ὄντως ἀνθρωποὶ, τῶν ὁποίων Πνευμάτων ἠδυνήθη τις νὰ σφίγῃ τὴν χεῖρα καὶ νὰ συνομιλήσῃ μὲ αὐτὰ, μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι ἦσαν πνεύματα, καὶ ἐννοῶν τοῦτο διὰ τῆς αἰρηνδίου ἀφανείας αὐτῶν. Ἡ διαρκὴς καὶ γενικὴ ὄρασις τῶν πνευμάτων εἶναι σπανιωτάτη, ἀλλ' αἱ ἀτομικαὶ ἐμφανίσεις εἶναι πολὺ συχναὶ μάλιστα εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου· τὸ ἐλευθερώνομενον Πνεῦμα, φαίνεται σπεύδων ἵνα πορευθῇ νὰ ἴδῃ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους, ὡς ἂν ἤθελε τοῖς ἀναγγεῖλῃ ὅτι παρήτησε τὴν γῆν καὶ ὅτι πάντοτε ζῆ. Ἄς ἀναπολήσῃ καθεὶς εἰς τὴν μνήμην του καὶ θέλει ἴδει πόσα ἀναντιρρήτα γεγονότα τοιοῦτου εἶδους περὶ ὧν οὐδὲλως ἐφρόντιζε, συνέβησαν εἰς αὐτὸν οὐ μόνον τὴν νύκτα ἐν καιρῷ ὕπνου, ἀλλὰ εἰς πλήρη ἡμέραν καὶ εἰς καιρὸν τῆς πλέον ἐντελοῦς ἀγρυπνίας.

Τὸ πάλαι ἤθελον νομισθῆ τὰ συμβάντα ταῦτα ὡς ὑπερφυσικά καὶ ἀεὶ θαύματα καὶ ἀποδοθῆ εἰς τὴν μαγίαν καὶ γοητείαν,

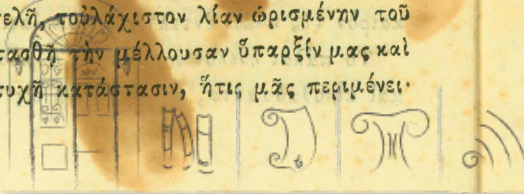
ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΟΥΡΙΟΥ

σήμερον οἱ ἄπιστοι ἀπριθμοῦσιν αὐτὰ ὡς φαντασιώδη, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἡ πνευματικὴ ἐπιστήμη ἔδωκε τὴν κλεῖδα, εἶναι γνωστὸν πῶς συμβαίνουσι καὶ ὅτι δὲν ἐξέρχονται τῆς τάξεως τῶν φυσικῶν φαινομένων. Νομίζεται γενικῶς ὅτι τὰ Πνεύματα, καὶ μόνον διότι εἶναι πνεύματα, πρέπει νὰ ἦναι πανεπιστήμονα καὶ πάνσοφα· τοῦτο ὅμως εἶναι σφάλμα τὸ ὁποῖον ἡ πείρα ταχέως ἀπέδειξε. Μεταξὺ τῶν ὑπὸ τῶν πνευμάτων δοθεισῶν διακοινώσεων, τινὲς μὲν εἶναι λαμπραὶ διὰ τὸ βᾶθος τῆς εὐγλωττίας, σοφίας καὶ ἠθικῆς, καὶ δὲν πνέουσι εἰμὴ ἀγαθότητα καὶ καλοκάγαθίαν, ἀλλὰ πρὸς τούτοις εἶναι ἄλλαι κοινόταται, ἐλαφραὶ, χυδαῖαι καὶ χονδροειδεῖς καὶ δι' ὧν τὸ πνεῦμα δεικνύει τὴν σχετικωτέραν κλίσιν. Φανερώτατον λοιπὸν γίνεται, ὅτι δὲν δύνανται νὰ προέλθωσιν ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς, καὶ ὅτι καὶ τοὶ ὑπαρχόντων καλῶν Πνευμάτων, ὅμως καὶ κακὰ εὐρίσκονται. Τὰ Πνεύματα μὴ ὄντα ἄλλο εἰμὴ αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων, βεβαίως δὲν δύνανται νὰ γίνωσιν ἐντελῆ μόλις παραιτήσῃσι τὸ σῶμα, καὶ ἔως οὗ προοδεύσῃσι διατηροῦσι τὰς ἀτελείας τῆς σωματικῆς ζωῆς, συμβαίνει δὲ τοῦτο, διότι ὑπάρχουσι παντὸς εἶδους, καλοκάγαθα καὶ φαῦλα, σοφὰ καὶ ἀμαθῆ.

Τὰ Πνεύματα συχνάκις συκοινωνοῦσι εὐχαρίστως, καὶ χαίρουσι βλέποντα ὅτι δὲν ἐλησμονήθησαν, εὐχαρίστως περιγράφουσι τὴν ἐντυπωσίν των καθ' ἣν στιγμὴν παρήτησαν τὴν γῆν, τὴν νέαν αὐτῶν κατάστασιν, τὴν φύσιν τῶν ἡδονῶν των ἢ ποινῶν εἰς ἃν εὐρίσκονται κόσμον, τὰ μὲν εἶναι εὐτυχέστατα, ἄλλα δυστυχῆ, τινὰ μάλιστα ὑποφέρουσι τρομερὰ μαρτύρια, καθ' ἃν τρόπον διεξήγαγον τὸν βίον, καὶ τὴν χρῆσιν καλὴν ἢ κακὴν, ὠφέλιμον ἢ ἀνωφελῆ, ἢν ἔκαμον αὐτοῦ. Παρατηρῶν αὐτὰ κατὰ πάσας τὰς φάσεις τῆς νέας αὐτῶν ὑπάρξεως, κατὰ τὴν θέσιν ἢν κατεῖχον ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ εἶδος τοῦ θανάτου, τὸν χαρακτῆρα των καὶ τὰς συνηθείας αὐτῶν ὡς ἀνθρώπων, φθάνει τις εἰς μίαν γνῶσιν εἰ μὴ ἐντελῆ, τοῦλάχιστον λίαν ὀρισμένην τοῦ ἀοράτου κόσμου, ἵνα φαντασθῇ τὴν μέλλουσαν ὑπαρξίν μας καὶ προῖδῃ τὴν εὐτυχῆ ἢ δυστυχῆ κατάστασιν, ἣτις μᾶς περιμένει.

Αἰ παρὰ τῶν πνευμάτων ὑψηλῆς τάξεως, διδόμεναι διδασκαλίαι περὶ πάντων τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα συμφέρουσιν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, αἰ ὑπ' αὐτῶν διδόμεναι ἀπονήσεις εἰς προταθείσας ἐρωτήσεις συναθροισθεῖσαι καὶ ἐπιμελῶς τακτοποιηθεῖσαι, ἀπαρτίζουσι ὀλόκληρον διδασκαλίαν ἠθικὴν καὶ φιλοσοφικὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Πνευματισμός*. Ὁ Πνευματισμὸς λοιπὸν εἶναι ἡ θεμελιωθεῖσα ἐπιστήμη εἰς τὴν ὑπαρξίν, ἀποκάλυψιν καὶ διδασκαλίαν τῶν Πνευμάτων. Αὕτη ἡ διδασκαλία εἶναι ἐντελῶς ἐκτεθημένη εἰς τὸ *Βιβ. Μορ τῶν Πνευμάτων* διὰ τὸ φιλοσοφικὸν μέρος, καὶ εἰς τὸ *Βιβ. Μορ τῶν Διαμέσων* διὰ τὸ πρακτικὸν καὶ πειραματικόν. Δύναται τις νὰ κρίνῃ διὰ τῆς ἀναλύσεως, ἢν διδόμεν ἀκολούθως τῶν συγγραμμάτων τούτων τὴν ποικιλίαν, τὴν ἔκτασιν, καὶ τὴν σπουδαιότητα τῆς ὕλης τὴν ὁποῖαν ἐμπεριέχουσι.

Ὡς ἔγινε φανερὸν ὁ Πνευματισμὸς ἤρχισε νὰ ἐκτείνεται ἐκ τοῦ κοινοῦ φαινομένου τῶν κινουμένων τραπεζῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα τὰ γεγονότα συγκινοῦσι μᾶλλον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἢ τὸ λογικόν, διεγείροντα περισσοτέραν περιέργειαν ἢ συναίσθησιν, κορεσθείσης τῆς περιεργείας ταύτης ὀλιγώτερον ἐφρόντισαν περὶ ὅσων δὲν ἠνιόησαν. Τὸ αὐτὸ ὅμως δὲν συνέβη ὅταν ἐφάνη ἡ θεωρία, ἵνα ἐξηγήσῃ τὴν αἰτίαν, ὅταν μάλιστα παρετηρήθη ὅτι ἐκ τούτων τῶν στρεφομένων Τραπεζῶν δι' ὧν ἐπὶ μίαν στιγμὴν διεσκέδασαν, προήρχετο ὀλόκληρος ἠθικὴ διδασκαλία, ὁμιλοῦσα πρὸς τὴν ψυχὴν, διασκεδάζουσα τὴν ἀδημονίαν τῆς ἀμφιβολίας, ἱκανοποιοῦσα πάσας τὰς ἀποβλέψεις διαδοθείσας εἰς τὸ κοινὸν δι' ἀτελοῦς διδασκαλίας περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ περωτισμένοι ἄνδρες ἀνεδέχθησαν τὴν νέαν διδασκαλίαν ὡς εὐεργέτημα, καὶ ἔκτοτε ἀντὶ νὰ ἐλαττωθῇ κῦξῃσεν μὲ ἀπίστευτον ταχύτητα· εἰς τὸ διάστημα τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν συνήνωσεν εἰς πάντας τοὺς τόπους τοῦ κόσμου καὶ μάλιστα μεταξὺ τῶν περωτισμένων ἀνδρῶν, ἀναριθμήτους ὀπαδοὺς, οἵτινες καθ' ἑκάστην αὐξάνουσι κατὰ θαυμαστὴν ἀναλογίαν, αὐτως ὥστε δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ Πνευμα-

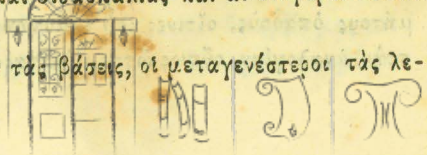

ΓΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

τισμός ὅστις σήμερον ἀπέκτησε δικαίωμα πολιτείας, ζηρίζεται εἰς βάσεις προκαλούσας τὰς προσπάθειάς τῶν ἀντιπάλων του μᾶλλον ἢ ἤττον ἐνδιαφερομένων εἰς τὸ πολεμεῖν αὐτὸν, ἀπόδειξις τούτου δὲ ὅτι αἱ προσβολαὶ καὶ αἱ ἐπικρίσεις μίαν μόνην στιγμήν δὲν ἐβράδυναν τὴν ὁδὸν του. Τοῦτο εἶναι γεγονός; ληφθὲν ἐκ τῆς πείρας, καὶ περὶ οὗ οἱ ἐναντίοι ποτὲ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ γνωμοδοτοτήσωσι· οἱ Πνευματισταὶ ἀπλῶς λέγουσι, ὅτι ἐὰν αὐτὸς γενικεύεται μ' ὅλην τὴν κριτικὴν, φανερόν ὅτι εἶναι ὠφέλιμος καὶ ὅτι προκρίνεται ὁ συλλογισμὸς του ἐκείνου τῶν ἀντιπάλων.

Ὁ Πνευματισμὸς ὅμως δὲν εἶναι νέα ἐφευρέσεις, τὰ γεγονότα καὶ αἱ ἀρχαὶ ἐφ' ὧν στηρίζεται χάνονται εἰς τὸ σκοτὸς τῶν αἰώνων, διότι εὐρίσκονται τὰ ἴχνη του εἰς τὴν πίστιν παντὸς λαοῦ, εἰς πάσας τὰς θρησκείας, εἰς τὸ μέγιστον μέρος τῶν χριστιανῶν καὶ Ἑθνικῶν συγγραφέων· μόνον τὰ γεγονότα ἀτελῶς παρατηρηθέντα, συχνάκις ἐξηγήθησαν κατὰ τὰς δεισιδαιμόνους ιδέας τῆς ἀμαθείας καὶ δὲν ἐξήχθησαν ἐξ αὐτῶν πᾶσαι αἱ συνέπειαι. Τῶντι οὗ πνευματισμὸς βασιζέται ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν πνευμάτων, ἀλλὰ ἐπειδὴ τὰ πνεύματα εἶναι αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων, ἀφοῦ ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι καὶ πνεύματα εὐρίσκονται. Ὁ Πνευματισμὸς οὔτε ἀνεκάλυψεν, οὔτε ἐφηύρεν αὐτά. Ἐὰν αἱ ψυχαὶ ἢ τὰ πνεύματα δύνανται νὰ ἐμφανισθῶσιν εἰς τοὺς ζῶντας, συμβαίνει διότι τοῦτο ὑπάρχει εἰς τὴν φύσιν καὶ ἔκτοτε τοῦτο συνέβη κατὰ πᾶσαν ἐποχὴν, οὕτω πάντοτε καὶ πανταχοῦ εὐρίσκει τις τὴν ἀπόδειξιν τῶν τοιούτων ἐμφανίσεων, ὧν μᾶλλον γέμουσι τὰ βιβλικὰ διηγήματα. Τὸ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ἀνῆκον εἶναι ἡ λογικὴ ἐξήγησις τῶν γεγονότων, ἡ ἐντελεστετέρα γνῶσις τῆς φύσεως τῶν πνευμάτων τοῦ μέρους καὶ τοῦ τρόπου δι' ὧν ἐνεργοῦσι, τῆς ἀνακαλύψεως τῆς μελλούσης καταστάσεως ἡμῶν, τέλος ἡ σύστασις τῆς εἰς σώματα ἐπιστημονικὰ καὶ διδασκαλίαις καὶ αἱ διάφοροι αὐτῶν ἐφαρμογαί.

Οἱ παλαιοὶ ἐγνώριζον τὰς βίβλους, οἱ μεταγενεστέροι τὰς λε-

πτομερείας. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἡ σπουδὴ τῶν φαινομένων τούτων ἦτο τὸ προνόμιον φυλῶν, αἵτινες δὲν ἀπεκάλυπτον αὐτὰ ἢ εἰς τοὺς μυηθέντας τὰ μυστήρια τῶν κατὰ τὸν Μεσαίωνα, ὅσοι ἐνησχολοῦντο προδήλως μάγοι ἐνομιζόντο καὶ ἐκαίοντο, ἀλλὰ σήμερον δὲν εἶναι μυστήρια δι' οὐδένα καὶ οὐδεὶς καίεται, πάντα συμβαίνουσιν εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, καὶ καθεὶς δύναται νὰ φωτισθῇ καὶ νὰ μετέλθῃ ταύτην τὴν ἐπιστήμην, διότι οἱ διάμεσοι παντοῦ εὐρίσκονται.

Τὸ ὑπὸ τῶν Πνευμάτων διδασκόμενον δόγμα σήμερον δὲν παρέχει οὐδένα θαυμασμόν, εὐρίσκεται σποράδιον μεταξὺ τῶν πλειστων φιλοσόφων τῆς Ἰνδίας, Αἰγύπτου καὶ Ἑλλάδος καὶ ὀλόκληρον εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τότε λοιπὸν τί ἔρχεται νὰ εἴπῃ ὁ Πνευματισμὸς; ἔρχεται ἵνα ἐπιβεβαιώσῃ διὰ νεωτέρων μαρτυριῶν, διὰ γεγονότων νὰ ἀποδείξῃ, παραγνωσθείσας ἢ κακῶς ἐγνωσμένας ἀληθείας καὶ νὰ ἀποκακαστήσῃ εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ἔννοιαν τὰ κακῶς ἐξηγηθέντα.

Ὁ Πνευματισμὸς οὐδὲν νέον διδάσκει, εἶναι ἀληθές, ἀλλ' εἶναι ἴσως οὐδὲν νὰ ἀποδείξῃ τις ὡς ἐναργῶς ἀναντιρρήτον τὴν ὑπαρξιν τῆς ψυχῆς, τὴν ἐπίζησιν αὐτῆς εἰς τὸ σῶμα, τὴν ἀτομικότητά της μετὰ θάνατον, τὴν ἀθανασίαν της, τὰς μελλούσας ποινὰς καὶ ἀμοιβάς; Πόσοι ταῦτα πιστεύουσιν, ἀλλὰ πιστεύουσι μὲ συγκεχυμένην ιδέαν ἀβεβαιότητος καὶ λέγουσιν εἰς τὴν κρίσιν τῆς συνειδήσεώς των «ἐὰν τοῦτο δὲν ἦτο!» πόσοι ἐσπρώχθησαν εἰς τὴν ἀπιστίαν, διότι τοῖς ἐπαρουσίασαν τὸ μέλλον ὑπὸ μορφήν, ἣν ὁ νοῦς των δὲν ἠδύνατο νὰ παραδεχθῇ! Δὲν εἶναι ἴσως οὐδὲν διὰ τὸν ἀθροισμὸν πιστῶν τώρα νὰ εἴπῃ εἶμαι βέβαιος; Διὰ τὸν τυφλὸν νὰ ἴδῃ τὸ φῶς του; Διὰ τῶν γεγονότων καὶ τῆς λογικῆς του ὁ πνευματισμὸς ἐρχεται, ἵνα διασκεδάσῃ τὴν ἀγωνίαν τῆς ἀμφιβολίας; καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν πίστιν τὸν ἀποσκιρτήσαντα ἀπ' αὐτῆς, ἀνακαλύπτων τὴν ὑπαρξιν τοῦ ἀοράτου κόσμου, ὅστις μᾶς περικυκλόνει, καὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ ὁποίου ζῶμεν χωρὶς νὰ τὸ ὑπο-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 πτωόμενος μὲν ἀπὸ τὸν ἀπὸ τῶν ἀνωτέρων ἀγνωρίσωμεν διὰ τοῦ παραδείγματος
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΕΟΥΡΙΟΥ

των ζησάντων τὴν κατάστασιν τῆς μελλούσης ἡμῶν εὐτυχίας ἢ δυστυχίας, μᾶς ἐξηγεῖ τὴν αἰτίαν τῶν ἐπιγείων ἀληθδόνων καὶ τὸ μέσον τοῦ καταπραῦνει αὐτάς. Ἡ διάδοσις του θέλει ἔχει ὡς ἀναπόφευκτον ἀποτέλεσμα τὴν καταστροφὴν τῶν ὕλικῶν διδασκαλιῶν, αἵτινες δὲν δύνανται ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὴν ἐνέργειάν του.

Ὁ ἄνθρωπος καταπεισθεὶς περὶ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς σπουδακίτητος τῆς μελλούσης αὐτοῦ ὑπάρξεως, ἥτις εἶναι αἰώνια, τὴν παρομοιάζει πρὸς τὴν ἀβεβαιότητα τοῦ γηίνου βίου, ὅστις εἶναι τοσοῦτον βραχὺς, καὶ ἀνυψοῦται διὰ τοῦ λογικοῦ ἐκ τῶν οὐτιδανῶν ἀνθρωπίνων σκέψεων, γινώσκων τὴν αἰτίαν καὶ τὸν σκοπὸν τῶν δυστυχιῶν του, ὑποφέρει αὐτάς με ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν, διότι γνωρίζει ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ μέσον ἕνα φθάση εἰς καλῆτέραν κατάστασιν. Τὸ παράδειγμα τῶν ἐρχομένων ἐκ τοῦ τάφου, ὅπως περιγράψωσι τὰς ἡδονὰς των ἢ τοὺς πόνους των, δεικνύοντες τὴν πραγματικότητα τῆς μελλούσης ζωῆς ταυτοχρόνως δεικνύει ὅτι ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ δὲν ἀφίνει οὐδὲν ἔγκλημα ἄνευ τιμωρίας, ἢ ἀρετὴν τινα ἄνευ ἀμοιβῆς.

Πρέπει νὰ προσθέσωμεν τέλος ὅτι αἱ συναναστροφαι μετὰ τῶν ἀγαπηθέντων καὶ ἀπολεσθέντων ὄντων προξενοῦσιν εἰς ἡμᾶς γλυκεῖαν παρηγορίαν αἰσθανομένους ὅτι οὐ μόνον ὑπάρχουσιν, ἀλλ' ὅτι εἶναι ὀλιγώτερον ἀπομεμακρυσμένοι παρ' ὅσον ἦσαν ζῶντες καὶ εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.

Ἀνακεφαλαιοῦντες λέγομεν ὅτι ὁ Πνευματισμὸς γλυκύνει τὴν λύπην τῶν ἀληθδόνων τοῦ βίου, πραῦνει τὴν ἀπελπισίαν καὶ τὴν ἀδημονίαν τῆς ψυχῆς, διασκεδάξει τὴν ἀβεβαιότητα ἢ τὸν φόβον τοῦ μέλλοντος, ἀφαιρεῖ τὴν ιδέαν τοῦ συντέμνειν διὰ τῆς αὐτοχειρίας τὸν βίον, διὰ τοῦτο μάλιστα κάμνει εὐτυχεῖς τοὺς ἐννοοῦντας αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ τὸ μέγα μυστήριον τῆς ταχίστης αὐτοῦ διαδόσεως.

Κατὰ τὴν θρησκευτικὴν αὐτοῦ ἐποψίν ὁ Πνευματισμὸς ἔχει βάσιν τὰς θεμελιώδεις ἀληθείας πάσης θρησκείας· τὸν Θεὸν, τὴν ψυχὴν, τὴν ἀθανασία, τὰς μελλούσας τιμωρίας καὶ ἀμοιβὰς.

ἀλλ' εἶναι ἀνεξάρτητος πάσης μερικῆς λατρείας. Ὁ σκοπὸς του εἶναι εἰς τοὺς ἀρνούμενους ἢ ἀμφιβάλλοντας περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς ψυχῆς ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἐπιζητεῖ εἰς τὸ σῶμα, ὅτι ὑποφέρει μετὰ θάνατον τὰς συνεπειὰς τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ, ὅπως ἐπραξε διαρκούσης τῆς σωματικῆς ζωῆς, οὕτω ἀνήκει εἰς πάσας τὰς θρησκείας. Ἐπειδὴ ἡ πίστις εἰς τὰ πνεύματα εἶναι ἐξ ἴσου πασῶν τῶν θρησκειῶν, ὡς εἶναι καὶ πάντων τῶν λαῶν, διότι ὅπου ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι εὐρίσκονται ψυχαι εἴτε Πνεύματα, βέβαιον ὅτι αἱ ἀποκαλύψεις αὐτῆς εἶναι παντὸς καιροῦ, καὶ ὅτι ἡ διήγησις αὐτῶν εὐρίσκεται εἰς πᾶσαν θρησκείαν ἀνεξαιρέτως. Δύναται τις λοιπὸν νὰ ἦναι καθολικὸς ὀρθόδοξος ἢ ῥωμαῖος, διαμαρτυρούμενος, ἰσραηλίτης ἢ ὀθωμανὸς, καὶ νὰ πιστεῦῃ εἰς τὰς ἀποκαλύψεις τῶν Πνευμάτων καὶ ἐπομένως νὰ ἦναι Πνευματιστής· ἀπόδειξις δὲ τούτου ἔσεται ὅτι ἔχει ὀπαδοὺς πάσης θρησκείας. Εἰδικῶς εἶναι διόλου χριστιανικὸς διότι τὰ ὑπ' αὐτοῦ διδασκόμενα εἶναι ἡ ἀπλὴ ἀνάπτυξις καὶ ἐφαρμογὴ τῆς τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας, τῆς ἀπλουτέρας πάντων, ἥς ἡ ὑπεροχὴ ὑπ' οὐδενὸς ἀμφισβητεῖται, τρανὴ ἀπόδειξις ὅτι εἶναι ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, λοιπὸν ἡ ἠθικὴ αὐτοῦ δύναται ὑπὸ πάντων νὰ τεθῇ εἰς πρᾶξιν.

Ὁ Πνευματισμὸς, ὡν ἀνεξάρτητος παντὸς εἶδους λατρείας οὐδεμίαν ἀπορρίπτων καὶ μὴ φροντίζων περὶ τῶν μερικῶν δογματῶν, δὲν εἶναι ἰδιαιτέρον θρησκευμα, διότι οὔτε ἱερεῖς οὔτε Ναὸν ἔχει, πρὸς δὲ τοὺς ἐρωτῶντας αὐτὸν ἐὰν πράττωσιν καλῶς ἀκολουθοῦντες ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν θρησκείαν ἀποκρίνεται· ἐὰν νομίζης ὅτι ἡ συνείδησίς σου εὐρίσκεται ὑποχρεωμένη »πράξε αὐτὸ πάντοτε ὁ Θεὸς ἀποβλέπει εἰς τὸν σκοπὸν».

Ἐνὶ λόγῳ αὐτὸς δὲν ἐπιβάλλει ἐαυτὸν εἰς οὐδένα, δὲν προσέρχεται εἰς τοὺς ἔχοντας πίστιν καὶ εἰς οὓς αὐτὴ ἡ πίστις ἄρκει, ἀλλ' εἰς τὴν εὐάριθμον κατηγορίαν τῶν ἀβεβαίων καὶ ἀπίστων, δὲν ἀφαιρεῖ αὐτοὺς τῆς Ἐκκλησίας, διότι ἤδη ὅλως διόλου ἢ ἐν μέρει ἠθικῶς ἀπεσύρθησαν, βιάζει ὁμως αὐτοὺς νὰ κά-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

μῶσι τὰ τρία τέταρτα τῆς ὁδοῦ, ἵνα ἐπανέλθωσιν, αὕτη δὲ (ἡ Ἐκκλησία) ἄς πράξῃ τὸ ἐπίλοιπον.

Τῷ ὄντι ὁ Πνευματισμὸς πολέμει δοξασίας τινας, ὡς τὴν αἰωνιότητα τῶν τιμωριῶν, τὸ ὑλικὸν πῦρ τῆς κολάσεως, τὴν προσωποποίησιν τοῦ Διαβόλου κτλ. Ἄλλ' ἕως δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι αἱ δοξασίαι αὗται ἐπιβλήθεισαι ὡς ἀπόλυτοι, ἐποίησαν πάντοτε καὶ καθ' ἐκάστην ποιῶσιν ἀπίστους; Ἐὰν ὁ Πνευματισμὸς δίδων περὶ τούτων καὶ ἄλλων δογμάτων λογικὴν ἐξήγησιν ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν πίστιν τοὺς δραπετεύσαντας ἐξ αὐτῆς, ἕως δὲν ικανοποιεῖ τὴν θρησκείαν; Ὅθεν σεβάσμιός τις Ἐκκλησιαστικὸς ἔλεγε περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου «ὁ Πνευματισμὸς κἀμνεὶ νὰ πιστεύσωμεν εἰς τι, λοιπὸν προτιμώτερον νὰ πιστεύσῃ τις τὴν ἢ τὸ οὐδέν.»

Ἐπειδὴ τὰ Πνεύματα εἶναι αἱ ψυχαὶ δὲν δύναται τις νὰ ἀρνηθῇ τὰ μὲν ἐὰν δὲν ἀρνηθῇ τὰς δέ. Ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν ψυχὴν ἥτοι τὰ Πνεύματα, ἡ ἐρώτησις ἐκφρασθεῖσα ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον ἤθελεν εἶσθαι, αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων δύνανται νὰ συναναστραφῶσι πρὸς τοὺς ζῶντας; Ὁ Πνευματισμὸς ἀποδεικνύει τὴν πραγματικότητα τούτου δι' ὑλικῶν παραδειγμάτων, ποίαν δὲ ἀπόδειξιν δύναται τις νὰ δώσῃ ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν; Ἐὰν τοῦτο ὑπάρχῃ, αἱ ἀρνήσεις τοῦ ὀλοκλήρου Κόσμου δὲν θέλουσι τὸ ἐμποδίσαι νὰ ὑπάρχῃ, διότι δὲν εἶναι οὔτε σύστημα, οὔτε θεωρία, ἀλλὰ νόμος φυσικὸς· τῶρα λοιπὸν κατὰ τῶν νόμων τῆς φύσεως ἡ θέλησις τοῦ ἀνθρώπου καθίσταται ἀνίσχυρος, ἐκοῦσα ἄκουσα πρέπει νὰ παραδεχθῇ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν καὶ εἰς αὐτὰ νὰ προσαρμόσῃ τὴν πίστιν καὶ τὰ ἦθη.

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ.

α. Ὁ Θεὸς εἶναι ἡ ἐξοχὸς διάνοια, πρώτη πάντων τῶν πραγμάτων αἰτία. Ὁ Θεὸς εἶναι αἰώνιος, μόνος, ἄυλος, ἀμετάβλητος, παντοδύναμος, δικαίωτατος καὶ ἀγαθότατος. Πρέπει νὰ ἴνα' ἄπειρος εἰς πάσας τὰς τελειότητας αὐτοῦ, διότι ἐὰν ἐν μόνον

τῶν προσόντων τοῦ ἐνομιζέτο ἀτελεῖς, δὲν ἤθελεν εἶσθαι πλέον Θεός.

β'. Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὴν ὕλην ἐξ ἧς συνίστανται οἱ κόσμοι, ἐπλασε προσέτι καὶ λογικὰ ὄντα, ἅτινα καλοῦμεν Πνεύματα, ἐπιφορτισμένα νὰ διοικῶσι τοὺς ὑλικούς Κόσμους διὰ τῶν ἀμετατρέπτων νόμων τῆς πλάσεως. Τελειοποιούμενα δὲ πλησιάζουσι τὴν θεότητα.

γ'. Τὸ Πνεῦμα, κυρίως, εἶναι ἡ λογικὴ ἀρχὴ τὴν ἐνδύμυχον φύσιν τοῦ ὁποίου ἀγνοοῦμεν δι' ἡμᾶς εἶναι ἄυλον, διότι οὐδεμὴν ἀναλογίαν ἔχει μὲ πᾶν ὅ,τι καλοῦμεν ὕλην.

δ'. Τὰ Πνεύματα εἶναι ὄντα ἀτομικὰ, ἔχουσι αἰθέριον φάκελλον, ἀβαρὲς περίπνευμα, καλούμενον εἶδος βευστοῦ σώματος τύπος ἀνθρωπίνης μορφῆς. Κατοικοῦσι τὸ πᾶν, ὅπερ διανύουσι μὲ τὴν ταχύτητα τοῦ κερκυνοῦ καὶ συνιστῶσι τὸν ἀόρατον κόσμον.

ε'. Ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ τρόπος τῆς πλάσεως τῶν Πνευμάτων μᾶς εἶναι ἄγνωστος, μόνον γινώσκουμεν ὅτι ἐπλάσθησαν ἀπλὰ καὶ ἀμαθῆ, ἤγουν ἄνευ ἐπιγνώσεως καὶ γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ, ἀλλὰ μὲ ὁμοίαν ἐπιτηδιότητα διὰ πάντα, διότι ὁ Θεὸς εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀπλλάξῃ τὰ μὲν ἐξ ὧν κόπων ἐπέβαλεν εἰς ἄλλα, ἵνα τελειοποιηθῶσι.

ς'. Τὸ αὐτεξούσιον ἀναπτυσσόμενον μεταξὺ τῶν πνευμάτων ταυτοχρόνως μὲ τὰς ιδέας, ὁ Θεὸς λέγει πρὸς αὐτὰ «πάντα δύνασθε νὰ ἀντιποηθεῖτε τῆς ὑπερτάτης εὐτυχίας, ἀφ' οὗ ἐλάβετε εἰς εἰς ὑμᾶς ἑλλειπούσας γνώσεις καὶ ἐξεπληρώσατε τὸ ἔργον, ὅπερ ἐπιβάλλω ὑμῖν. Σπουδάσατε πρὸς τὴν πρόοδόν σας, οὐατος εἶναι ὁ σκοπὸς, θέλετε ἐπιτύχει τοῦτο ἀκολουθοῦντα τοὺς ἀνόμους, οὗς ἐνεχάραξα εἰς τὴν συνείδησιν ὑμῶν». Κατὰ συνέπειαν τοῦ αὐτεξουσίου των, τὰ μὲν λαμβάνουσι τὴν βραχυτέραν ὁδὸν, ἥτις εἶναι ἡ τοῦ καλοῦ, τὰ δὲ τὴν μακροτέραν, ἥτις εἶναι ἡ τῆς φαυλότητος.

ΓΑΡΒΑΤΕΙΟΣ
οἱ νόμοι οὗτοι εἰσὶν ἀπαραίτητοι ἀγαθότατος· ὅστις ἤθελε
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ 2

τοῦ μέλλοντος δοκιμή, οὕτως ὁ ὑπερήφανος δύναται νὰ ἔχη ὑπαρξίν τινα ταπεινώσεως, ὁ τύραννος δουλείας, καὶ ὁ ἄσπλαγγνος πλούσιος δυστυχίας.

ιβ'. Ἰπάρχουσι κόσμοι ἰδιάζοντες εἰς τὰς διαφόρους τάξεις τῆς προόδου τῶν Πνευμάτων, καὶ ὅπου ἡ σωματικὴ ὑπαρξίς εὐρίσκεται εἰς κατάστασιν λίαν διαφορετικὴν, ὅσον ὀλιγώτερον τὸ πνεῦμα εἶναι προοδευμένον, τόσον τὸ σῶμα ὑπερ ἐνδύει αὐτὸ εἶναι ἐπαχθὲς καὶ ὕλικόν, καὶ κατὰ τάξιν καθαρίζόμενον διέρχεται ἠθικῶς καὶ φυσικῶς εἰς ἀνωτάτους κόσμους. Ἡ γῆ δὲν εἶναι οὔτε ὁ πρῶτος, οὔτε ὁ τελευταῖος, ἀλλ' εἰς τῶν πλέον ἀπομακρυσμένων.

ιθ'. Τὰ πταίσαντα Πνεύματα εἶναι ἐνσάρκωμένα εἰς τοὺς ὀλιγώτερον προοδεύσαντας κόσμους, ὅπου καθαρίζονται τῶν πταισμάτων διὰ τῶν θλίψεων τοῦ ὕλικου βίου. Οἱ κόσμοι οὗτοι εἶναι δι' αὐτὰ ἀληθῆς καθαρτήριον πῦρ, ἐξ οὗ ὅμως δύναται νὰ ἐξέλθῃσι κοπιάζοντα διὰ τὴν ἠθικὴν αὐτῶν πρόοδον. Ἡ γῆ εἶναι ἐκ τούτων.

κ'. Ὁ Θεὸς ὢν δικαιοτάτος καὶ ἀγαθώτατος δὲν καταδικάζει τὰ πλάσματά του εἰς αἰωνίαν τιμωρίαν διὰ πρόσκαιρα σφάλματα, δίδει αὐτοῖς πάντοτε τὰ μέσα τῆς προόδου καὶ τῆς διορθώσεως οἰουδήποτε καλοῦ ἐποίησαν. Ὁ Θεὸς συγχωρεῖ, ἀλλ' ἐπιθυμεῖ τὴν μεταμέλειαν, τὴν ἱκανοποίησιν καὶ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὸ καλόν, ὥστε ἡ διάρκειά τῆς ποινῆς εἶναι ἢ αὐτὴ μὲ τὴν ἐμμονὴν τοῦ Πνεύματος εἰς τὸ κακόν, ὥστε ὁμολόγως ἢ ποινὴ ἤθελεν ἦσθαι αἰωνία δι' ἐκεῖνο τὸ πνεῦμα, τὸ ὅποιον πάντοτε ἤθελε βαδίσῃ τὴν κακὴν ὁδόν, ἀλλ' ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀμυδρὰ μετάνοια εἰσχωρήσει εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἐνόχου, ὁ Θεὸς ἐξαπλώνει ἐπ' αὐτοῦ τὴν εὐσπλαγγνίαν του. Ὅθεν ἡ αἰωνιότης τῆς τιμωρίας πρέπει νὰ ἐνοηθῇ εἰς σχετικὴν καὶ οὐχὶ ἀπόλυτον ἔννοιαν.

κα'. Τὰ Πνεύματα ἐνσάρκωμένα φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν πᾶν ὅ,τι ἀπήλασαν εἰς τὰς πρώτας ὑπάρξεις των· ἰδοὺ ἢ αὐτὰ δι' ἧς οἱ ἄνθρωποι δεικνύουσι ὁρμηφίτους δεξιότητάς, εἰδικάς, κα-

λὴν ἢ κακὴν κλίσιν, ἧς φαίνεται ἔμφυτος εἰς αὐτούς. Αἱ κακαὶ φυσικαὶ κλίσεις, εἶναι τὰ ὑπόλοιπα τῶν ἀτελειῶν τοῦ Πνεύματος, ἐξ ὧν ὅλως διόλου δὲν ἀπεγυμνώθη. Εἶναι προσέτι αἱ ἐνδείξεις σφαλμάτων, ἅτινα ἐποίησε καὶ τὸ ἀληθὲς προπατορικὸν ἁμάρτημα.

κβ'. Ἡ λήθη τῶν παρελθουσῶν ὑπάρξεων, εἶναι εὐηργέτημα Θεοῦ, ὅστις εἰς τὴν καλοκάγαθίαν του, ἠθέλησε νὰ κρύψῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀναμνήσεις ἐπὶ τὸ πλείστον λυπηράς. Εἰς πᾶσαν νέαν ὑπαρξίν ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὅ,τι ἀφ' ἑαυτοῦ του ἔγινεν, εἶναι δι' αὐτὸν νέον σημεῖον ἀναχωρήσεως, γνωρίζει ὅτι ταῦτα τὰ σφάλματα εἶναι ἢ συνέχεια ὧν εἶχε, καὶ λογαριάζει τὸ κακόν, ὅπερ ἠδυνήθη νὰ κάμῃ, τοῦτο δὲ ἀρκεῖ διὰ νὰ κοπιᾷ καὶ νὰ διορθωθῇ. Ἐὰν εἶχε πρότερον ἐλλείματα, ἅτινα δὲν ἔχει τώρα ἢ μὴ φροντίσῃ, ἔχει ἀρκούσας ἀτελείας ἐπὶ τοῦ παρόντος.

κγ'. Ἐὰν ἡ ψυχὴ δὲν ἔζησε πρὶν, εἶναι διότι ἐπλάσθη ταυτοχρόνως μὲ τὸ σῶμα, ὑποθέτοντες τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἔχη οὐδεμίαν σχέσιν μὲ ὅσας προηγήθησαν αὐτῇ. Ζητητέον λοιπὸν πῶς ὁ Θεὸς δικαιοτάτος καὶ ἀγαθώτατος, ἠδυνήθη νὰ ποιήσῃ αὐτὴν ὑπεύθυνον τοῦ σφάλματος τοῦ πατρὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, μολύνων αὐτὴν διὰ προπατορικῆς ἁμαρτίας, ἣν δὲν ἐποίησε. Λέγοντες ἐξ ἐναντίας ὅτι ἀναζῶσα φέρει τὸ σπέρμα τῶν ἀτελειῶν τῶν προηγουμένων ὑπάρξεων αὐτῆς, ὅτι ὑπομένει εἰς τὴν παρούσαν ὑπαρξίν τὰς συνεπειάς τῶν ψευδῶν ἰδεῶν τῆς, δίδει τις περὶ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος λογικὴν ἐξήγησιν, ἣν καθεὶς δύναται νὰ ἐνοήσῃ καὶ νὰ παραδεχθῇ, διότι ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι ὑπεύθυνος εἰμὴ περὶ τῶν ἰδίων πράξεων.

κδ'. Ἡ διαφορὰ τῶν ἐμφύτων ἠθικῶν καὶ λογικῶν δεξιοτήτων, εἶναι σημεῖον ὅτι ἤδη ἡ ψυχὴ ἔζησεν· ἐὰν εἶχε πλασθῇ ταυτοχρόνως μὲ τὸ ἐφήμερον σῶμα, δὲν ἤθελεν ἦσθαι ἴδιον τῆς καλοκάγαθίας τοῦ Θεοῦ ἢ πλάσις τινῶν μᾶλλον προοδευμένων τῶν ἄλλων. Διὰ τὸ λοιπὸν ἄγριοι καὶ πολιτισμένοι ἄνθρωποι, καλοὶ καὶ κακοὶ, ἀνοήτοι καὶ δεύνοες· λέγοντες ὅτι οἱ μὲν ἔζησαν πρῶτον τῶν ἄλλων ἐσχηθῶνται τὰ πάντα.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΝ
ΑΗΜΟΦΙΛ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΜΕΘΕΣΤΗΝ

κέ. Εάν ἡ παροῦσα ὑπαρξίς ἦτο μόνη καὶ ἔπρεπε νὰ ἀποφασίσῃ ἀφ' ἑαυτῆς περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ψυχῆς διὰ τὴν αἰωνιότητα, ποία τις ἡ τύχη τῶν βρεφῶν ἀποθνησκόντων εἰς μικρὰν ἡλικίαν; Μὴ ποιήσαντα οὔτε καλὸν οὔτε κακὸν δὲν εἶναι, ἄλλα οὔτε ἀμοιβῆς, οὔτε τιμωρίας. Κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπειδὴ καθεὶς ἀνταμοιβεται κατὰ τὰς πράξεις του, δὲν ἔχουσι δικαίωμα εἰς τὴν τελείαν εὐτυχίαν τῶν Ἀγγέλων, οὔτε δύναται αὕτη νὰ τοῖς ἀφαιρεθῇ. Λέγοντες ὅτι εἰς ἄλλην ὑπαρξίν δύνανται νὰ πράξωσι πᾶν ὅ,τι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐκτελέσωσι εἰς τὴν διατηρηθεῖσαν, δὲν εἶναι πλέον ἐξαιρέσις.

κς'. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ποία ἡ τύχη τῶν ἡλιθίων καὶ εὐήθων; Μὴ ἔχοντες οὐδεμίαν γνῶσιν τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ δὲν ἔχουσι οὐδεμίαν εὐθύνην τῶν πράξεών των. Ἦθελεν ἴσως ὀνομασθῆν δίκαιος ὁ Θεὸς πλάττων ἀνοήτους ψυχὰς διὰ νὰ ἀφιερωσῇ αὐτάς εἰς δυστυχῆ ὑπαρξίν καὶ ἄνευ ἀμοιβῆς; Παραδεχθῆτε ἐξ ἐναντίας, ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἡλιθίου καὶ τοῦ εὐήθους εἶναι Πνεῦμα εἰς παιδεύσειν εἰς σῶμα ἀνάξιον ν' ἀπαδώσῃ τὴν ἰδέαν του, ὅμοιον εἰς ῥωμαλαίαν ἄνδρα, συνθλιβόμενον διὰ τῶν δεσμῶν καὶ δὲν θέλετε ἔχει οὐδὲν, ὅπερ νὰ μὴ συμφωνῇ πρὸς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Ἰψίστου.

κζ'. Εἰς τὰς ἀλλεπαλλήλους ταύτας ἐνσαρκώσεις τὸ Πνεῦμα ἐκδυθὲν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τῶν ἀτελειῶν αὐτοῦ καὶ τελειοποιηθὲν διὰ τοῦ πόνου, φθάνει εἰς τὸ τέρμα τῶν σωματικῶν αὐτοῦ ὑπάρξεων, τότε δὲ ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν καθαρῶν Πνευμάτων ἢ Ἀγγέλων καὶ ταῦτοχρόνως χεῖρει βλέπον ὀλοκλήρως τὸν Θεὸν καὶ εὐτυχεῖ ἀδιακόπως διὰ τὴν αἰωνιότητα.

κη. Ὅντες οἱ ἄνθρωποι πρὸς καθαρισμόν ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ Θεός, ὡς φιλόστοργος Πατὴρ δὲν ἀφῆκεν αὐτοὺς εἰς ἑαυτοὺς ἄνευ ὀδηγίας. Ἐν πρώτοις ἔχουσι τὰ προσκατεύοντα πνεύματα ἢ φύλακας Ἀγγέλους, οἵτινες ἀγρυπνοῦσιν ἐπ' αὐτῶν καὶ τὰ κατὰ δύναμιν ποιοῦσιν, ἵνα φέρωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν. ἔχουσι εἰσέτι τὰ Πνεύματα εἰς ἀποστολὴν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀνώτερα Πνεύματα, ἐνσαρκωνόμενα ἀπὸ καιρῶν εἰς καιρὸν μεταξὺ

αὐτῶν, ἵνα φωτίσωσι τὴν ὁδὸν διὰ τῶν συγγραμμάτων των, καὶ νὰ κάμωσι νὰ προχωρήσῃ ἡ ἀνθρωπότης. Καὶ τοι ὁ Θεὸς ἐνεχάραξε τὸν νόμον εἰς τὴν συνήδεισιν, ἐνόμισε δέον νὰ συνθέσῃ αὐτὸν δι' εὐνοήτου τρόπου· πρῶτον τοῖς ἔπεμψε τὸν Μωϋσεά, ἀλλ' οἱ νόμοι τοῦ Μωϋσεῶς ἦσαν ἴδιοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ καιροῦ του, δὲν ὠμίλητεν εἰμὴ περὶ τῆς ἐπιγείου ζωῆς τιμωριῶν καὶ ἐπικαίρου ἀνταμοιβῶν. Ὁ Χριστὸς ἦλθεν ἔπειτα, ἵνα συμπληρώσῃ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσεῶς δι' ὑψηλοτέρας διδασκαλλίας, τὸ πολυάριθμον τῶν ὑπάρξεων (1) τὴν πνευματικὴν ζωὴν, τὰς ἠθικὰς τιμωρίας καὶ ἀνταμοιβὰς. Ὁ μὲν Μωϋσῆς ὠδήγει αὐτοὺς διὰ τοῦ φόβου, ὁ δὲ Χριστὸς διὰ τῆς ἀγάπης καὶ εὐσπλαγχνίας.

κθ'. Ὁ Πνευματισμὸς καλλίτερον ἐννοούμενος τὴν σήμερον προσθέτει διὰ τοὺς ἀπίστους τὴν ἐνάργειαν εἰς τὴν θεωρίαν, ἀποδεικνύει τὸ μέλλον διὰ προφανῶν γεγονότων, λέγει διὰ σαφῶν λέξεων καὶ ἄνευ ἀμφιρροπείας τοῦθ' ὅπερ ὁ Χριστὸς λέγει διὰ παραβολῶν, ἐξηγεῖ τὰς παρχινοθεσίας ἢ κακῶς ἐξηγηθείσας ἀληθείας, ἀποκαλύπτει τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀοράτου Κόσμου ἢ τοῦ Πνευμάτων καὶ μὲν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰ μυστήρια τῆς μελλούσης ζωῆς, ἔρχεται ἵνα πολεμήσῃ τὸν ὑλισμὸν, ὅστις εἶναι ἐπανάστασις κατὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, ἔρχεται τέλος ἵνα θεμελιώσῃ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τὴν βασιλείαν τῆς εὐσπλαγχνίας καὶ τῆς ἀλληλεγγυότητος προαγγελθείσης ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Μωϋσῆς ἐδούλευσεν, ὁ Χριστὸς ἔσπειρεν, καὶ ὁ Πνευματισμὸς ἔρχεται ἵνα συλλέξῃ.

λ'. Ὁ Πνευματισμὸς δὲν εἶναι νέον φῶς, ἀλλὰ λαμπρότερον, διότι ἐξυψοῦται ἐξ ὅλων τῶν μερῶν διὰ τῆς φωνῆς τῶν ἡδη ζησάντων. Διαφωτίζει τὰ ἐν τῷ σκότει, θέτει πέρας εἰς τὰς ψευδεῖς ἐξηγήσεις, καὶ θέλει ἐνώσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν αὐτὴν πίστιν, διότι εἰς μόνος Θεὸς ὑπάρχει καὶ διότι οἱ νόμοι του εἶναι οἱ αὐτοὶ διὰ πάντας· συμφωνεῖ τέλος μὲ τὴν ἐποχὴν τῶν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 (1) Εὐαγγέλιον Ἀγ. Ματθ. Κεφ. β'. στίχ. 10 Ἀγ. Ιω. κεφ. γ'. στίχ. 3.
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν προφητῶν προειρηθέντων χρόνων.

λα. Αἱ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐπὶ τῆς γῆς θλίβουσαι δυσυχία ἔχουσι αἰτίαν τὴν ἑπαρσιν, τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ πάντα τὰ κακὰ πάθη. Διὰ τῆς συναφῆς τῶν παθῶν τῶν οἱ ἀνθρώποι γίνονται ἀμοιβαίως δυστυχεῖς καὶ τιμωροῦσιν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Ὅταν ἡ εὐσπλαγχνία καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη ἀντικαταστήσωσι τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν ἑπαρσιν, τότε δὲν θέλουσι ζητῆσαι πλέον νὰ βλαφθῶσιν, ἀλλὰ θέλουσι σεβασθῆ τὰ δικαιώματα ἐκάστου, καὶ θέλουσι κάμῃ νὰ βκσιλεύῃ μεταξὺ αὐτῶν ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ δικαιοσύνη.

λβ'. Ἀλλὰ πῶς νὰ καταστραφῇ ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ ἑπαρσις, αἰτινες φαίνονται ἔμφυτοι εἰς τὴν τῶν ἀνθρώπων καρδίαν; Ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ ἑπαρσις εὐρίσκονται εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων, διότι οἱ ἄνθρωποι εἶναι Πνεύματα, ἅτινα ἐξ ἀρχῆς ἠκολούθησαν τὴν ὁδὸν τοῦ κακοῦ καὶ ἐφυγαδεύθησαν εἰς τὴν γῆν πρὸς τιμωρίαν αὐτῶν τούτων τῶν ἐλαττωμάτων, τοῦτο εἶναι τὸ προπατορικὸν αὐτῶν ἀμάρτημα ἐξ οὗ οἱ περισσότεροι δὲν ἀπεπλύνθησαν. Διὰ τοῦ Πνευματισμοῦ ὁ Θεὸς κάμνει μίαν τελευταίαν ἀνάκλησιν εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ διδασθέντος νόμου, ὁ νόμος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐσπλαχνίας.

λγ'. Ἐπειδὴ ἔφθασεν ὁ προσδιορισμένος χρόνος καθ' ὃν ἡ γῆ πρέπει νὰ ᾔηται κατοικία εὐτυχίας καὶ εἰρήνης, διὸ ὁ Θεὸς δὲν θέλει ὅτι τὰ φαῦλα Πνεύματα ἐνσαρκωθέντα ν' ἀκολουθήσωσι νὰ φέρωσι τὴν ἀταξίαν καὶ τὴν βλάβην τῶν ἀγαθῶν καὶ ἕνεκα τούτου πρέπει νὰ ἐξαφανισθῶσι. Θέλουσι ὑπάγει νὰ κατοικήσωσι κόσμους ὀλιγώτερον προσδευμένους ἕνεκα τῆς ἀναισθησίας των, ὅπου ἐκ νέου θέλουσι κοπιᾶσαι πρὸς τὴν τελειοποίησιν των εἰς ἄλλεπαλλήλους ὑπάρξεις μᾶλλον δυστυχεῖς καὶ δυσχερεῖς ἢ ἐπὶ τῆς γῆς. Θέλουσι κάμει εἰς τοὺς κόσμους ἐκεῖνος νέαν γεννεάν πλέον πεφωτισμένην, ἧς τὸ ἔργον ἔσεται ἡ ἢ πρόδοσις τῶν ὀπισθοδρομησάντων ὄντων, ἅτινα κατοικοῦσιν αὐτοὺς, διὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν ληρθέντων γνώσεων. Δὲν θέλουσι

ἐξέλθῃ διὰ καλῆτερον κόσμον, εἰμὴ ὅταν δειχθῶσιν ἄξιοι τοῦτου καὶ οὕτω καθεξῆς ἕως οὗ ἀξιωθῶσι τοῦ ἐντελοῦς καθαρισμού. Ἐὰν ἡ γῆ δι' αὐτοὺς ὑπῆρξε καθαρτῆριον πῦρ, οἱ κόσμοι οὗτοι ἔσονται ἡ κόλασις αὐτῶν, ἀλλὰ κόλασις ὅθεν ἡ ἐλπίς ποτὲ δὲν ἀποβάλλεται.

λδ'. Ἐν ᾧ ἡ φυγαδευθεῖσα γεννεὰ ταχέως χάνεται, νέα γεννεὰ ἀνεγείρεται, ἧς αἱ ἐλπίδες θέλει βασίζονται εἰς τὸν Χριστιανικὸν πνευματισμόν. Ἡμεῖς λαμβάνομεν μέρος εἰς τὴν γενομένην μετάβασιν πρόχσμα τῆς ἠθικῆς ἀνανεώσεως τῆς ὁποίας ὁ Πνευματισμὸς δεικνύει τὴν ἔλευσιν.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΛΗΦΘΕΝΤΑ

ΕΚ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ.

λέ. Ἡ βελτίωσις τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὁ οὐσιώδης σκοπὸς τοῦ Πνευματισμοῦ. Δὲν πρέπει νὰ ἐρευνησῆ τις εἰμὴ ὅτι δύναται εἰς τὴν λογικὴν καὶ ἠθικὴν πρόδοδόν του νὰ συντείνῃ.

λς'. Ὁ ὄντως Πνευματιστῆς δὲν εἶναι ἀπλῶς ὁ πιστεύων εἰς τὰς ἐμφανίσεις, ἀλλ' ὁ ὠφελούμενος ὑπὸ τῆς τῶν πνευμάτων διδασκαλίας. Ἡ πίστις δὲν ὠφελεῖ οὐδόλως ἐὰν αὕτη δὲν συντείνῃ νὰ γίνῃ βῆμα τι πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς προόδου καὶ δὲν βελτιώνῃ τὸν ἄνθρωπον διὰ τὸ καλὸν τοῦ πλησίου.

λζ'. Ὁ ἐγωϊσμὸς, ἡ ἑπαρσις, ἡ κενοδοξία, ἡ φιλοδοξία, ἡ φιλοκέρδεια, τὸ μῖσος, ὁ φθόνος, ἡ ζηλοτυπία, ἡ κακολογία εἶναι διὰ τὴν ψυχὴν δειλητῆρια βότανα ἐξ ὧν πρέπει καθ' ἐκάστην ν' ἀφαιρῶντι τάρροι καὶ ἔχοντα ὡς ἀντιφάρμακον τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην.

λη. Ἡ πίστις τοῦ Πνευματισμοῦ δὲν εἶναι ὠφέλιμος εἰμὴ εἰς ἐκεῖνον περὶ οὗ δύναται νὰ εἴπῃ τις ἀξίζει περισσότερον μέρος ἢ χθές.

λθ'. Ἡ σπουδαίωσις, ἡν ὁ ἄνθρωπος πρᾶσάπτει εἰς τὰ ἐπίκαιρα ἀγαθὰ εἶναι κατ' ἐναντίον λόγον τῆς πίστεώς του εἰς τὴν

πνευματικὴν ζωὴν, εἶναι ἡ ἀκριβολία περὶ τοῦ μέλλοντος, ἥτις τὸν κάμνει νὰ ζητᾷ τὰς ἡδονὰς του εἰς τὸν κόσμον κορένων τὰ πάθη του καὶ τοι πρὸς βλάβην τοῦ πλητίου.

μ'. Αἱ θλίψεις ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι αἱ θεραπεῖαι τῆς ψυχῆς, τὴν σώζουσι διὰ τὸ μέλλον, ὡς ὀδονηρὰ χειρουργικὴ ἐργασία σώζει τὴν ζωὴν ἀσθενοῦς τινος καὶ τῷ δίδει τὴν υἰεῖαν. Ἰδοὺ διατί εἶπεν ὁ Χριστὸς «Μικαριοὶ οἱ πενθοῦντες ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.»

μα'. Εἰς τὰς λύπας ὑμῶν παρατηρήτατε κάτω καὶ οὐχὶ ὄνω, προσέξτε εἰς τοὺς ὑποφέροντας περισσότερον ἢ ὑμεῖς.

μβ'. Ἡ ἀπελπισία εἶναι φυσικὴ εἰς τὸν νομίζοντα ὅτι τὸ πᾶν τελειώνει διὰ τοῦ σωματικοῦ βίου, εἶναι ὅμως μοῖρα πρὸς τὸν ἔχοντα πίστιν εἰς τὸ μέλλον.

μγ'. Ὁ ἄνθρωπος συχνάκις εἶναι ὁ αὐτουργὸς τῆς ἰδίας δυστυχίας εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ὡς ἀναμνησθῆ τὴν πηγὴν τῶν δυστυχιῶν του καὶ θέλει ἰδεῖ ὅτι ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀπροβλεψίας του, τῆς ἐπάρσεώς του, καὶ τῆς φιλοκερδείας του, καὶ ἐπομένως τῆς παραβάσεώς του εἰς τοὺς θείους Νόμους.

μδ'. Ἡ δέησις εἶναι ἔργον λατρείας, λατρεύειν τὸν Θεὸν εἶναι τὸ νὰ στοχάζηται τις εἰς αὐτὸν καὶ νὰ πλησιάζῃ εἰς αὐτὸν εἶναι νὰ συγκοινωνῇ μὲ αὐτόν.

με'. Ὁ δεόμενος μὲ ζέσειν καὶ πεποιθήσειν εἶναι ἰσχυρότερος κατὰ τῶν πειρασμῶν τοῦ κακοῦ, καὶ ὁ Θεὸς πέμπει πρὸς αὐτὸν ἀγαθὰ Πνεύματα, ἵνα τὸν βοηθήσῃ, εἶναι βοηθῆαι, ἥτις πάποτε ἀρνείται εἰλικρινῶς ζητηθεῖσα.

μς'. Τὸ οὐσιῶδες δὲν συνίσταται εἰς τὴν πολυχρονιότητα τῆς δεήσεως, ἀλλ' εἰς τὴν καλὴν δέησιν. Νομίζουσι τινὲς ὅτι πᾶσα ἡ ἀξία συνίσταται εἰς τὸ μακροχρόνιον τῆς δεήσεως, ἐν ᾧ ἐξ ἄλλου μέρους κλείουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰ ἴδια σφάλματα. Ἡ δέησις εἶναι δι' αὐτοῦ ἀσχολία, ἐνασχόλησις χρόνου καὶ οὐχὶ σπουδὴ ἑαυτῶν.

μζ'. Ὁ ζητῶν παρὰ Θεοῦ ἀρετὴν ἀκαρτίων δὲν λαμβάνει

αὐτὴν εἰμὴ ἀλλάζων διαγωγὴν. Αἱ καλὰ πράξεις εἶναι ἡ καλύτερα τῶν δεήσεων, διότι αἱ πράξεις ἀξίζουσιν περισσότερο ἢ οἱ λόγοι.

μη'. Ἡ δέησις συσταίνεται ὑπὸ τῶν καλῶν Πνευμάτων, ζητεῖται δὲ ὑπὸ πάντων τῶν ἀτελῶν ὡς μέσον ἐλαφρόσεως τῶν ἀλγηδόνων των.

μθ'. Ἡ δέησις δὲν δύναται ν' ἀλλάξῃ τοὺς νόμους τῆς προνοίας, ἀλλὰ βλέποντα ὅτι ἀφορῶμεν αὐτὰ, τὰ πάσχοντα πνεύματα αἰσθάνονται ὀλιγώτερον βεβρυμμένα, εἶναι ὀλιγώτερον δυστυχῆ, τοῖς ἀνεγείρει τὸ θάρρος, ὑποκινεῖ εἰς αὐτὰ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐξυψωθῶν διὰ τῆς μετανοίας καὶ τῆς ἐπισκευῆς καὶ δύναται νὰ ἀποτρέψῃ αὐτὰ ἐκ τῆς ἰδέας τῆς φαυλότητος. Οὕτω δύναται οὐ μόνον νὰ ἀνακουρίσῃ ἀλλὰ καὶ ἐλαττώσῃ τὰς ἐδύνας των.

ν'. Ἄς δέηται καθεὶς κατὰ τὴν πεποιθήσιν του καὶ τὸν τρόπον, ὃν ἀρμοδιώτερον νομίζει, διότι οὐδὲν εἶναι ἡ μορφή, τὸ πᾶν εἶναι ὁ σκοπὸς, τὸ οὐσιῶδες, ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἡ καθαρότης αὐτοῦ, καλὸς στοχασμὸς μᾶλλον ἀξίζει οἱ εὐάριθμοι λόγοι, οἵτινες ὁμοιάζουσιν εἰς κρότον μύλης, καὶ ὅπου οὐδαμῶς εἰσέρχεται ἡ καρδιά.

να'. Ὁ Θεὸς ἐπλασεν ἰσχυροὺς καὶ ῥωμαλέους ἄνδρας, ἵνα ἦναι ἔρεισμα τῶν ἀδυνάτων· ὁ τὸν ἀδύνατον καταθλίβων ἰσχυρὸς εἶναι κατηραμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, συχνάκις παιδεύεται εἰς τὴν ζωὴν ταύτην μὴ παραβλαπτομένου τοῦ μέλλοντος.

νβ'. Ἡ τύχη (τὰ πλοῦτη) εἶναι παρακαταθήκη ἥς τινος ὁ κάτοχος δὲν εἶναι εἰμὴ ὁ ἐπικαρπωτής, καὶ ἐπειδὴ δὲν τὴν φέρει σὺν αὐτῷ μετὰ θάνατον, θέλει δόσῃ αὐστηρὸν λογαριασμὸν τῆς χρήσεως, ἣν ἔκαμεν.

νγ'. Ἡ εὐτυχία εἶναι δοκιμὴ πλέον ὀλισθηρὰ τῆς δυστυχίας, διότι εἶναι πειρασμὸς πρὸς τὴν κατάχρησιν καὶ τὴν κρεπάλην καὶ διότι εἶναι δυσκολώτερον νὰ ἦναι τις μετριόφρων ἢ ἐγκαρτερικὸς.

να. Οὐ θάνατον βίων πειράσαντες καὶ ὁ πλούσιος, ὅστις κορέ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΛΕΜΟΛΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

νεται ἐκ τῶν ὀλικῶν ἡδονῶν εἶναι μᾶλλον ἀξίος λύπης ἢ φθόγου, διότι πρέπει νὰ ἴδωμεν τὴν ὑποστροφὴν. Ὁ Πνευματισμὸς διὰ τῶν τρομερῶν περὶ δειγμάτων τῶν ζησάντων καὶ ἐρχομένων, ἵνα ἀνακλύψωσι τὴν τύχην των, δεικνύει τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων τούτων τοῦ Σωτῆρος Ἡμῶν «ὁ ἐξυψούμενος ἠταπεινωθήσεται καὶ ὁ ταπεινούμενος ἐξυψωθήσεται.»

νε. Ἡ εὐσπλαγχνία εἶναι ὁ ὑπέρτατος νόμος τοῦ Θεανθρώπου «ἀγαπήσατε ἀλλήλους ὡς ἀδελφοί» — ἀγάπη τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν, συγχώρει τοὺς ἐχθρούς σου, — μὴ ποιήσης εἰς τοὺς ἄλλους ὅ,τι δὲν θέλεις νὰ σοὶ γίνῃ.» Πᾶν τοῦτο συγκεφαλαιούται εἰς τὸν λόγον εὐσπλαγχνίας.

νε'. Ἡ εὐσπλαγχνία δὲν συνίσταται εἰς τὴν ἐλεημοσύνην, διότι εἶναι ἡ εὐσπλαγχνία διὰ τοῦ νοῦς, διὰ τῶν λόγων καὶ διὰ τῶν πράξεων, ὁ ἐπιεικὴς διὰ τὰ σφάλματα τοῦ πλησίον εἶναι ὁ κατὰ τὴν ἰδέαν εὐσπλαγχνος, εὐσπλαγχνος κατὰ τοὺς λόγους ὁ οὐδὲν λέγων, ὅπερ δύναται νὰ βλάψῃ τὸν πλησίον του, εὐσπλαγχνος κατὰ τὰς πράξεις ὁ τὸν πλησίον του βοηθῶν κατὰ τὰς δυνάμεις του.

νε''. Ὁ πτωχὸς, ὅστις μοιράζει τεμάχιον ἄρτου μὲ ἄλλον ἔτι πτωχότερον αὐτοῦ εἶναι εὐσπλαγχνικώτερος καὶ ἀξιόπαινος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Θεοῦ μᾶλλον τοῦ δίδοντος τὸ περιττὸν ἅνευ στερήσεως οὐδεμιᾶς.

νε'''. Ὅστις τρέφει κατὰ τοῦ πλησίον του αἰσθήματα δυσμενείας, μίσους, ζηλοτυπίας, καὶ μνησικακίας εἶναι ἀσπλαγχνος, ψεύδεται καλῶν ἑαυτὸν Χριστιανὸν καὶ ἐξυβρίζει τὸν Θεόν.

νε'''. Ἄνθρωποι πάσης φυλῆς, πάσης αἰρέσεως καὶ παντὸς χρώματος πάντες ναὶ πάντες εἰσθε ἀδελφοί, διότι ὁ Θεὸς καλεῖ πάντας πρὸς αὐτὸν, ἐναγκαλισθῆτε λοιπὸν οἷος δήποτε ἤθελεν εἶσθαι ὁ τρόπος τῆς λατρείας καὶ μὴ ἀναθεματίζεσθε, διότι ἡ ἀρὰ εἶναι ἡ ἀθέτησις τοῦ νόμου τῆς εὐσπλαγχνίας προκυρηχθέντος ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ.

ξ'. Διὰ τοῦ ἐγωϊσμοῦ οἱ ἄνθρωποι εἶναι εἰς αἰώνιον πᾶλλον,

διὰ τῆς εὐσπλαγχνίας θέλουσιν εἶσθαι ἐν εἰρήνῃ. Ἡ εὐσπλαγχνία οὕσα ἡ βᾶσις τῆς ἐγκαταστάσεώς των δύναται μόνη νὰ θεμελιώσῃ τὴν εὐτυχίαν των εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Χριστοῦ αὐτὴ μόνη δύναται νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς εὐτυχεῖς διὰ τὸ μέλλον, διότι εἰσκληθεὶς ὑπονοουμένως πάσας τὰς ἀρετάς, αἵτινες δύνανται νὰ τελειποιηθῶσιν αὐτοῦς. Διὰ τῆς ἀληθοῦς εὐσπλαγχνίας τῆς διδασκείας καὶ ἀσκηθείας ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ πλέον δὲν θέλει ὑπάρχει ἐγωϊσμός, ἔπαρσις, μίσος, ζηλοτυπία, κακολογία, ὄχι πλέον ἄτακτος ἀφοσίωσις εἰς τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου. Ἴδου διατὶ ὁ Χριστιανικὸς Πνευματισμὸς ἔχει ὡς ἀξίωμα «ἄνευ εὐσπλαγχνίας οὐδεμία σωτηρία.»

Ἄπιστοι! Δύνασθε νὰ περιπαίζητε τὰ Πνεύματα, νὰ σκώπητε τοὺς πιστεύοντας εἰς τὰς ἐμφανίσεις των, γελάσατε λοιπὸν ἐὰν τοῦτο τολμᾶτε τοῦ ἀξιώματος τούτου, ἕπερ διδάσκουσι καὶ τὸ ὅποιον εἶναι ἡ ἰδία σας ὑπεράσπισις, διότι ἐὰν ἡ εὐσπλαγχνία ἐγένετο ἄφαντος ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς οἱ ἄνθρωποι ἤθελον καταξοχίζεσθαι καὶ ὑμεῖς ἴσως ἠθέλετε εἶσθε τὰ πρῶτα θύματα. Δὲν εἶναι μακρὰν ὁ καιρὸς καθ' ὃν τὸ ἀξίωμα τοῦτο σφῶς προκηρυχθὲν ἐπὶ τοῦ ὀνόματος τῶν Πνευμάτων θέλει εἶναι ἐνέχυρον σωτηρίας καὶ τίτλος ἐμπιστοσύνης πρὸς πάντας ἐκείνους, οἵτινες τὸ ἔχουσιν ἐγκεκαραγμένον εἰς τὴν καρδίαν.

Πνευμά τι εἶπεν, περιεπαίχθησκον αἱ στρεφόμεναι τράπεζαι, ποτὲ ὁμως δὲν θέλουσι περιπαίξῃ τὴν σοφίαν καὶ ἠθικὴν, ἥτις ἐξ αὐτῶν πηγάζει. Τῶνδτι εἶμεθα μακρὰν σήμερον, μετὰ τὰ τινὰ ἔτη μόνον τῶν πρώτων ἐκείνων φαινομένων, ἅτινα διὰ στιγμὴν τινὰ ἐχρησίμευσαν ὡς διασκέδασις εἰς τοὺς ἀργοὺς καὶ τοὺς περιέργους. Αὕτη ἡ ἠθικὴ λέγετε ὑμεῖς εἶναι πεπαλαιωμένη, τὰ πνεύματα ἔπρεπε τούλάχιστον νὰ ἔχουσιν ὀλίγον πνεῦμα, ἵνα μᾶς δόσωσι νεόν τι (εὐφυῆς ἔκφρασις πλείστων κριτικῶν!). Τόσον καλύτερον ἐὰν ἦναι πεπαλαιωμένη, τοῦτο μάλιστα δεῖκνυται εἶναι πακτὸς χρόνου, καὶ οἱ ἄνθρωποι

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

είναι περισσότερο ένοχοι μὴ εκτελέσαντες τούτο, διότι μόναι αλήθειαι είναι αι αιώνια.

Ο Πνευματισμός τοῖς ἀναμνησκει αὐτὴν οὐχὶ δι' ἀνακαλύψεως μεμονωμένης καὶ ποιηθείσης εἰς ἓνα ἄνθρωπον, ἀλλὰ διὰ τῆς φωνῆς αὐτῶν τῶν Πνευμάτων, ἅτινα ὅμοια μετὴν τελευταίαν σάλπιγγα κρουγάζουσι, πιστεύσατε ὅτι οἱ καλούμενοι τεθνεώτες ζῶσι μᾶλλον ἢ ὑμεῖς, διότι βλέπουσιν ὅ,τι δὲν βλέπετε, καὶ ἀκούουσιν ὅ,τι δὲν ἀκούετε, ἀναγνωρίζατε εἰς τὰ μετ' ὑμῶν συναναστρεφόμενα πνεύματα τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους, καὶ ἕσους ἐπὶ τῆς γῆς· ἀγαπήσατε καὶ νομίζετε ἀπολωλότας ἄνευ ἐπιστροφῆς, ἄθλιοι οἱ πιστοῦντες ὅτι τὸ πᾶν διὰ τοῦ σώματος τελειώνει, διότι θέλουσι μεταπεισθῆ σκληρῶς, δυστυχία εἰς τοὺς ἐλλείποντας εὐπλαχνίας, διότι θέλουσιν ὑποφέρει πᾶν ὅ,τι ἔνεκεν αὐτῶν οἱ ἄλλοι ὑπέμεινον, ἀκούσατε τὴν φωνὴν τῶν δυστυχούντων, οἵτινες λέγουσιν ἡμεῖς ὑποφέρομεν, διότι παρεγνωρίσαμεν τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀμφιβάλλομεν τῆς ἀπεράντου εὐσπλαχνίας του, ὑποφέρομεν ἔνεκεν τῆς ἐπάρεσως, τοῦ ἐγωϊσμοῦ, τῆς φιλαργυρίας καὶ πάντων τῶν κακῶν παθῶν, ἅτινα δὲν ἠδυνήθημεν νὰ χαλινοῦσμεν, ὑποφέρομεν διότι κακὸν ἐπράξαμεν εἰς τοὺς ὁμοίους μας λησμονήσαντες τὸν νόμον τῆς εὐσπλαχνίας.

Ἄπιστοι, εἶπατε ἔάν τοιαύτη διδασκαλία εἶναι γελοία, ἔάν ἦναι κακὴ ἢ καλὴ. Πρακτοῦντες αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς κοινωνικῆς τάξεως, εἶπατε ἔάν οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες ἤθελον τὴν θέσει εἰς πρᾶξιν, θέλουσιν εἰσθαι εὐτυχεῖς ἢ δυστυχεῖς βελτίονες ἢ χεῖρονες.

ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ.

Ἀλλόκοτον, παράξενον, καὶ ἀνόητον, βεβαίως κατ' ἀρχὰς φαίνεται τὸ φαινόμενον τῶν στρεφόμενων τραπέζων, ἀλλόκοτον διότι ἡ τοῦ Βολτέρ, Κονδελιάκι, καὶ Προυδὸν φιλοσοφία ἀπέδειξεν, κατὰ τινὰς τὴν ὑπαρξίν ἀπλὴν καὶ μόνην τῆς ὕλης,

παράξενον κατ' ἄλλους, διότι ἀδημονοῦσι νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ψυχὴ τεθνεώτος δύναται νὰ συκοινωνήσῃ μετ' ἡμᾶς, ἀνόητον διότι τινὲς νομίζοντες ἑαυτοὺς ἐνδοξατώτους δὲν παραδέχονται τοὺς λόγους τῶν ἄλλων καὶ πιστεύουσι ὅτι ὁ Θεός, ἔάν ὑπάρχῃ, ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον διὰ νὰ ζῆ μόνον ἐπὶ τῆς γῆς ζωὴν ζώου, καὶ ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ ἐμφάνισις τεθνεώτος, τὰς μωρίας ταύτας κατέστρεψε λέγουτιν ἡ φιλοσοφία τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἐμφανίζονται οἱ τεθνεώτες ἄ. ἄ. ἄ. εἶναι ἀληθῶς γελοῖον, δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ τὴν ἐμφάνισιν Πνευμάτων, διότι ὁ νοῦς μου δὲν ἔννοεῖ ταῦτα, τέλος δὲν τὴν παραδέχομαι διότι... διότι δὲν δύναμαι νὰ τὴν παραδεχθῶ Σκώλικες, οἵτινες θέλουσι νὰ ἐρευνητῶσι τὰ μυστήρια τῆς θεότητος. Ἀλλ' ἄς ἐλθωμενεῖς τὰ γεγονότα.

Πλείστοι τῶν παλαιῶν καὶ νέων περιφώμων ἀνδρῶν παρεδέχοντο τὴν ὑπαρξίν καὶ τὴν ἐμφάνισιν τῶν νῦν οὕτως εἶπειν Πνευμάτων. Ὁ Ὀμπρός παριστάνει θεοὺς καὶ θεὰς ἀοράτους συμβούλους τῶν ἡρώων. Πρὸς τὸν σοφώτατον Σωκράτην ἐφάνετο ὅτι δαίμων ὑπῆρχεν ἐντὸς αὐτοῦ. Ὁ Τάττος ὑπήκουεν εἰς τὸ οἰκεῖον αὐτοῦ πνεῦμα. Ὁ Σακροδόσκος ἐδίδιχεν ὅτι οἱ ὑπὸ τὴν σελήνην κόσμοι ὑπὸ τῶν Πνευμάτων ἐκατοικοῦντο, καὶ Φραγγισκος ὁ ἐξ Ἄσκολης εἰς τὸν κειρὸν τοῦ Δάντηδος ἐγενίκευ ταύτην τὴν διδασκαλίαν. Ὁ Μίλτων ἀναφέρει κεκρυμμένας φωνὰς ἀκουσμένας μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ· εἰς τὰ Πνεύματα ἐπίσειεν ὁ Μοζάρτ, ὁ Ναπολέων, ὁ Βάυρον καὶ ἄλλοι ἀπειράριθμοι παλαιοὶ καὶ μεταγενέστεροι (1). Παρατηροῦντες τὴν φύσιν βλέπομεν ὅτι αὐτὴ προβαίνει οὐχὶ διὰ πηδημάτων, ἀλλὰ τακτικῶς εἰς τὰς πλάσεις τῆς, ἐκ τῶν ὀρυκτῶν ὕλη παθητικὴ καὶ στέρφηος ἐρχόμεθα εἰς τὰ φυτὰ ὅπου εὐρίσκομεν κινήσιν τινὰ, σείραν αἰσθημάτων, ἔπειτα ἀπαντῶμεν τὰ ὄστρακα καὶ τὰ κοράλλα καὶ ἀμφιβάλλομεν ἔάν πρέπει νὰ κατατάξωμεν αὐτὰ εἰς

τὸ ζωϊκὸν ἢ τὸ τῶν φυτῶν βασιλείον· εἰσέτι ἡ μεταβάσις με-
ταξὺ τῶν διαφόρων ειδῶν τῶν ζῶων συμβαίνει δι' ἀσαλεύτου
τάξεως, οὕτω τὸ δακτύλιον ὕπερ ἐνώνει τὰ πτηνὰ εἰς τὰ ἐπί-
γεια ζῶα προσωποποιεῖται διὰ τοῦ στρουθοκαμήλου, μεταξὺ
τῶν ἐπιγείων ζῶων καὶ τῶν θαλασσίων εὐρίσκονται τὰ ἀμφίβια
καὶ οἱ πίθηκες εἶναι τὸ σύνορον μεταξὺ ἀνθρώπων καὶ ζῶων·
Λοιπὸν ἐὰν οὕτω φαίνεται τακτοποιημένη ἡ διάβασις τῶν ἀνα-
μνησθέντων ὄντων, πῶς δυνάμεθα νὰ νομίσωμεν ὅτι μένει κενὸν
τὸ μέγιστον χάσμα μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ Θεοῦ; Διὰ τὴν
τὰς θείας οὐσίας δὲν θέλομεν νομίσαι διαφόρους μεταξὺ αὐτῶν;
Ὁ Θεὸς δὲν διαφέρει τῶν ἀγγέλων; Οἱ ἄγγελοι δὲν ἔχουσι με-
ταξὺ αὐτῶν τάξεις; Ἴσως αἱ ἐμφανίσεις εἶναι γέννημα τῆς
φαντασίας, ὅμως ἡ διάφορος πίστις ἀδιακόπως πρεσβευθεῖσα
ἐπὶ τοσοῦτους αἰῶνας παρ' ἀνθρώπων διαφόρου θρησκείας, πο-
λιτισμοῦ καὶ γνώσεων, ἔπρεπε νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν προσοχὴν τῶν
φιλοσόφων. Εἰς τὴν Ἰερὰν Γραφὴν εὐρίσκονται φαρμακείαι
σκιαί, κακὰ πνεύματα καὶ ἀγαπητοὶ ἄγγελοι, δεικνύει δὲ τρα-
νώτερον τὴν ὑπαρξίν τῶν πνευμάτων ἢ συναναστροφή μὲ τὸν
Θεὸν διὰ μέσου τῶν ἀγγέλων τοῦ Ἀδάμ, Καὶν, Νῶε, Ἀβραάμ,
Ἰσραὴλ, προσέτι δὲ γίνεται φανερώτερον ἐκ τῶν τριῶν ἀγγέλων
παρασταθέντων εἰς τὸν Ἀβραάμ (Γεν. Κεφάλ. 18.ον στίχ. 2
καὶ ἀκολ.) ἐκ τῶν ἐνυπνίων τοῦ Ἰακώβ (Γεν. κεφ. 28.ον στίχ. 10
καὶ κεφ. 33.ον στίχ. 1 καὶ ἀκολ.) ἐκ πάσης τῆς Ἱστορίας τοῦ
Ἰωσήφ (Γεν. κεφ. 37.ον ἕως κεφ. 41.ον). Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ἀγ-
γέλου τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν Μωϋσέα (Ἐξοδ. κεφάλ. 3.ον στίχ. 2
καὶ ἀκολ. καὶ κεφ. 4.ον δλόκληρον) ἢ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθεῖσα εἰ-
δοποίησις πρὸς τὸν Μωϋσέα τῶν ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου ἐπερχομένων
πληγῶν (Κεφ. 6.ον δλόκληρον) καὶ τελευταῖον, ὅπερ καὶ σπου-
δαιότερον ἢ τρομερὰ δύναμις τῶν Αἰγυπτίων μάγων (κεφ. 7.ον
στίχ. 11 καὶ ἀκολ.) περὶ τῶν σκηνῶν καὶ φαντασμάτων ἔχομεν
τὸ φρικτὸν παράδειγμα τοῦ Βασιλέως Σαοῦλ (Βασιλ. Βιβλ. α.
κεφ. 28.ον στίχ. 3 καὶ ἀκολ.) Ἰσὼς ταῦτα δὲν ἀρκοῦσιν; Ἐχο-
μεν τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰωβ καὶ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ θέλοντος

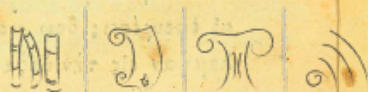
τῶν κακῶν Πνευμάτων, ἔχομεν τὴν ἀνύψωσιν ἄνω εἰς τὸν ἀέρα
τοῦ μάγου Συμεῶνος. Ἀναφέρει προσέτι ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἱστορία τὸ
παράδειγμα τοῦ Βρούτου, ὅστις εὐρίσκόμενος εἰς ἐκστρατεῖαν
τινα τὰς δύο ὥρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον εἶδε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν
σκηνὴν του, κεκλισμένων οὐσῶν τῶν θυρῶν φάσμα τι ὅπερ τῷ
προεῖπε τὸν θάνατόν του, καὶ ἐρώτησας αὐτὸ περὶ τοῦ ὀνόμα-
τός του, ἀπήτησεν εἶμαι τὸ κακόν σου Πνεῦμα. Ὁ Πνευματι-
σμός εἶναι λαμπρὸς ὡς τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου· οἱ συνειθισμένοι εἰς
τὸ φῶς τοῦτο τὸ θαυμάζουσι καὶ ἀκολουθοῦσιν τὴν ὁδηγίαν
του· οὗτοι εἶναι οἱ πιστοί, οἱ δὲ ἄπιστοι ἐκθαμβούμενοι ἐκ τῆς
λαμπρότητος αὐτοῦ καὶ τυφλονόμενοι λέγουσιν ὅτι δὲν ὑπάρ-
χει. Φιλοσοφικοὶ ἐξουθενόουσι τὰς ἰδέας τοῦ Σωκράτους ἡ-
γουν τοῦ μεγίστου Φιλοσόφου τοῦ Κόσμου, ἄθλιοι! ἀγνοοῦ-
σιν ἐὰν αὐτοὶ ὑπάρχωσι καὶ θέλουσι νὰ κρίνωσι περὶ τῆς ὑπάρ-
ξεως τῶν ἄλλων, ἃς ἐνθυμηθῶσιν ὅμως ὅτι ὁ προφέρων τὸν λό-
γον ἀδύνατος, ἐκτὸς τῶν ἀπλῶν μαθηματικῶν, εἶναι μωρὸς,
ἃς ἐνθυμηθῶσιν ὅτι δι' ἐβδομήκοντα ἑκατονταετηρίδας αὐτὴ ἡ
πίστις εἰς τὰ Πνεύματα ὑπῆρξεν, ὅτι Ἕλληνας, Πέρσας, Ῥωμαίους,
Γαλάται οἱ τῆς Σαρματίας, Ἀφρικῆς καὶ Ἀσίας λαοὶ ἐπίστευον
καὶ ἔτι περισσότερο πιστεύουσι, ὅτι ἐν ψεῦδος δὲν δύναται
νὰ διαδοθῇ ἀπὸ ἔθνος εἰς ἔθνος, ἀπὸ λαὸν εἰς λαὸν, ἀπὸ αἰῶνα
εἰς αἰῶνα, ἀμετάβλητον καὶ ἀμετάτρεπτον, προσέτι ὅτι τὰ
πυρὰ τῆς Ἰεροκρίσις ἀντὶ νὰ ἀδυνατίσωσι τὴν πίστιν ἐκείνην,
ἐκραταίωσαν αὐτήν, τοῦτο λοιπὸν ἀποδεικνύει, ὅτι ἐὰν ἡ ὑ-
παρξις τῶν Πνευμάτων ἦτο ψεῦδος δὲν ἠδύνατο νὰ διαρκέσῃ
περισσότερον ἐνὸς ἢ καὶ δέκα ἐτῶν, καὶ τέλος ὅτι 3 ἑκατομύ-
ρια Πνευματιστῶν, 66 Ἐταιρίαι καὶ τοῦλάχιστον 1000 συγ-
γράμματα δὲν ἤθελον κατὰ τὸ 1862 βασιζεσθαι εἰς τὸ ψεῦ-
δος, ἃς ἐνθυμηθῶσι τέλος ὅτι πᾶσαι αἱ μεγάλαι ἐφευρέσεις
καὶ ἀλήθειαι ἀπὸ Σωκράτους ἕως εἰς τὸν Μέσμερ, ἀπὸ τὸ
489 πρὶν Χριστοῦ ἕως τὸ 1862 μετὰ Χριστόν, πᾶσαι αὗται

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΤῆΣ ΔΕΛΦΙΝΟῦΣ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Νομίζω ότι ταῦτα ἀρκοῦσι, διότι τὰ παραδείγματα τῆς Χριστιανικῆς ἡμῶν πίστεως, ἅτινα ἀνεφέραμεν καὶ οἱ λόγοι τῶν φιλοσόφων εἶναι καταπειστικοί, τὰ μὲν διὰ τοὺς Χριστιανούς, οἱ δὲ διὰ τοὺς πεπαιδευμένους ἄνδρας. Αὕτη δὲ ἡ Ἐπιστήμη τοῦ Πνευματισμοῦ δεικνύει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν ἰσχύον, τὴν μεγαλότητα καὶ τὴν ἀπέραντον εὐσπλαγχνίαν καὶ παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ εὐσπλαγχνία καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ πλησίον καὶ ἡ ἐλπίς μελλούσης κρίσεως καὶ ἀνταποδόσεως θεραπεύουσι καὶ ἡσυχάζουσι τὴν ἀνθρώπινον καρδίαν, ἥτις ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον πλανηθεῖσα ἔχει ἀνάγκη νὰ ἐπιστρέψῃ διὰ τοῦ Πνευματισμοῦ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἀληθοῦς θρησκείας τοῦ Θεοῦ, τῆς θρησκείας, τῆς εὐσπλαγχνίας καὶ τῆς ἀγάπης.

A. K.

Τῆ 2 Σεπτεμβρίου 1862. Ἐ. Ν. *Χριστιανὸς Κοχελίνας*

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ